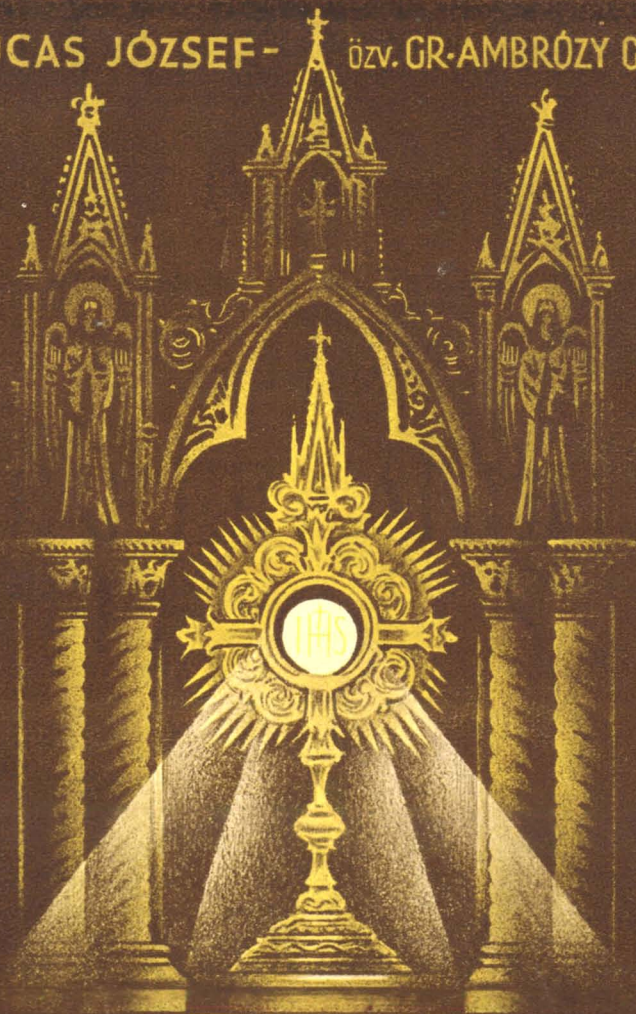

LUCAS JÓZSEF -

özv. GR-AMBRÓZY GY.-NÉ

A TABERNÁKULUM FÉNYÉBEN

LUCAS JÓZSEF:

A TABERNÁKULUM FÉNYÉBEN ...

GONDOLATOK AZ OLTÁRISZENTSÉGRŐL

NÉMETBŐL FORDITOTTA:

ÖZV. GR. AMBRÓZY GYULÁNÉ.

1937.

**KIADJA A KÁPOLNÁSNYÉKI TEMPLOM-
ÉPÍTŐ BIZOTTSÁG.**

**NIHIL OBSTAT. ALBAE—REGIAE DIE 19-A. M. JUNII 1937. STEPHANUS KUTHY
CENSOR DIOECESANUS M. P. 1906—1937. NR. IMPRIMATUR. ALBAE—REGIAE
DIE 19-A. M. JUNII 1937. ANTONUS SCHEIRICH VICARIUS EPPALIS.**

**JELEN KÖNYV KIADÁSÁNAK TISZTA JÖVEDELMÉT A KÁPOLNÁSNYÉKEN
(FEJÉR M.), VÖRÖSMARTY MIHÁLY SZÜLŐFALUJÁBAN, JÉZUS SZENTSÉGES
SZÍVE TISZTELETÉRE ÉPITENDŐ SZENT ISTVÁN- ÉS SZENT GELLÉRT- EMLÉK-
TEMPLOM ÉPÍTÉSI KÖLTSÉGEINEK RÉSZBENI FEDEZÉSÉRE FORDITJUK.**

ISTEN VAN ITT . . .

A Jordán-partján történt. Abban az időben, amikor az Üdvözítő nyilvános működését megkezdte. Keresztelő szent János ott állott két tanítványával, amikor az Úr arra haladt. Mély tisztelettel mutatott rá a Megváltóra, mondván: „Ime, az Isten Báránya!” Jézus pedig hátrafordult és látván, hogy követik őt, mondá nekik: „Mit kerestek?” Ők felelének: „Rabbi! hol lakol?” És ekkor mondá nekik: „Jertek és lássátok.” És elmentek és látták, hol lakik és nála maradtak aznap. Ez tíz óra tájban volt. (János 1, 35.)

Milyen pontosan emlékszik Szent János minden körülményre! Nem csoda, hisz életének legfontosabb napja volt: Jézushoz vezette. Ekkor virradt rá boldogsága. És amikor az aggastyán reszkető kézzel odairta, hogy körülbelül a tizedik óra volt, újból életre kelt benne a boldogságnak azon érzete, melyet Jézus társasága nyújtott neki. Ez a tizedik óra felejthetetlen maradt számára azon napig, mikor Mesterét epedve várva, elmondhatta: „Jöjj, Uram Jézus, jöjj!”

Sokszor keservesen panaszkodtak nekem olyan emberek is, akik komolyan törekedtek arra, hogy minden szándékos bűnt elkerüljenek, mégis életüket olyan kimondhatatlan sivárnak és üresnek látják; úgy érzik, mintha semmi érdemlegeset sem cselekednének. Mit tehettem volna mást, mint amit Keresztelő szent János

is tett. Jézushoz küldtem őket, és pedig a szentségi Jézushoz, Jézushoz a szentmiseáldozatban, Jézushoz, aki a szentáldozásban hozzánk jön és lelkünkben akar lakni az Atyával és a Szentlélekkel. Azt mondtam nekik, tanuljanak meg Jézussal élni, Ő legyen életük központja, hogy igazán elmondhassák: „Szüntelenül magam előtt látom az Urat.” (Zsolt. 15, 8.) — „Íme, mint a szolgák szeme uruknak kezére, mint a szolgáló szeme úrnőjének kezére: úgy tekint az Úrra, Istenünkre a mi szemünk.” (Zsolt. 122, 2.)

Amit az élő hit olykor a templomok bejáratára írt fel: „Csendesen lelkem, Isten van itt”, ezt akarjuk éltünk nagy, csodás vezérgondolatává tenni. Hogy soha feledésbe ne menjen ez a páratlanul szép igazság: „Isten van itt.” Isten nálam van, Isten bennem van, Isten az én leg-hűségesebb utitársam, Isten az én barátom, testvérem, Isten az én mindenem! Nem, erről nem szabad megfeledkeznünk; nem mehetünk csak úgy el az Isten jelenlétének nagy csodája mellett. Ha megkérdeznénk Jézust: „Mester, hol lakol?”, azt felelné: „A szívedben lakom; nálad vagyok. Hisz mi élő egységet képezünk. Amint a szőlőtő egy a szőlővesszővel, amint a fej egy a test többi tagjával, úgy én is egy vagyok veled; sohasem vagy egyedül, én mindig veled vagyok.”

Isten itt van. Bennünk. Ezt nem képletesen kell értelmezni; itt nem üres formuláról van szó, hanem boldogító valóságról, lélekemelő tényről. Mert valóban úgy van, hogy Krisztus bennem él és én Őbenne mindaddig, míg a megszentelő malaszt állapotában vagyok. Nem csodálatos, hogy az emberek elmennek a legnagyobb és legmagasztosabb dolgok mellett, a nélkül, hogy észrevennék azokat? Tabernákulumnak tekinthet-

jük magunkat, amelyben minden pillanatban imádkozhatjuk Istent. Isten temploma, Isten háza vagyunk. „Ti az élő Isten temploma vagytok.” (II Kor. 6, 16.) És mégis oly keveset gondolunk erre. Szinte megérdemelnők a szemrehányó kérdést: „Nem tudjátok-e, hogy az Istennek temploma vagytok és az Isten Lelke lakik bennetek?” (I Kor. 3, 16.) Az apostol eme tanítását — gondolom — mi is éppúgy megérthetnénk, mint a tímárok és a kikötő-munkások, akiknek Szent Pál Korinthusban az Evangéliumot hirdette. Ha beszélt nekik arról, hogy Isten lakik bennünk, nekik, akik éppen csak akkor hagyták el a pogányságot, akkor nekünk, keresztény ősök leszármazottjainak szent örömmel kellene ezt a nagy valóságot üdvözölnünk: „Isten itt van, mi bennünk lakozik!” Mert az Üdvözítő királyi ígéretét nem szabad latolgatnunk és magyarázgatnunk: Ha valaki szeret engem . . . az én Atyám is szeretni fogja őt, és hozzája megyünk és lakóhelyet szerzünk nála.” (Ján. 14, 23.)

Botrelt, a breton költőt bíróság elé állították. A teremből a galád istengyűlölet eltávolította a feszületet. Botrelnek esküt kellett volna tennie. De szeme hiába keresi a Megfeszített képmását, hogy az eskütételkor feléje nyujtsa ki ujjait. Ám az ő Ura és Istene hallja, hogy igazat mond. Nem szégyenli hitét, bevallotta azt már ezerszer is nyilvánosan. Nem akar úgy esküdni, mint ahogy a hitetlenség esküszik. Kezét szívére teszi és szent meggyőződéssel vallja: „Legalább itt bent van jelen az Isten.” És Reá gondolva teszi le a kívánt esküt.

Isten itt van. Ő bizonyára mindenütt ott van, még azoknál az embereknél is, kiknek életét a bűn megmérgezte. De másképen van jelen

az Isten gyermekeiben, azokban a lelkekben, akik Őt szeretik, akiket a megszentelő malaszttal ékesített fel. A legszebben érvényesül azonban azoknak az életében, akik Őt gyakran, sőt talán naponta magukhoz veszik a szentáldozásban.

Az oltáron áll Jézus és vár reánk úgy, amint egykor Jákob kútjánál várt a szamariai asszonyra, hogy az élő vízből adjon neki. Szere-tete köztünk él, égő vágya viszi az áldoztatórács-hoz, hajtja szíveinkhez. És szeme az embereket keresi. Messzire kinyújtja karjait felénk és hív minket: „Jöjjetek mindnyájan, kik fáradtak és terheltek vagytok. Jöjjetek mind a szívemre! Én kimegyek veletek a hideg világba, a veszedelmek világába, a nyomorúság világába, a szenvedések világába.”

Olyan szép látvány az, mikor az emberek mély átérzéssel járuinak a szentáldozáshoz. Ujjongva, hallhatóan csendül ki szívükből: „Lásd, Uram, jövők, örülök, hogy Te hozzám akarsz jönni, és Te velem akarsz jönni!” És Jézus elé-jük jön az áldoztatórácsig. Felcsillog a kis ostya a fénylő kehely felett, aztán megtörténik a nagy csoda, mely boldogít és egyszersmind megaláz minket. Boldogít, mert Isten jön hozzánk. Meg-aláz, mert éppen áldozáskor érezzük át legjobban méltatlan voltunkat. Sohasem látjuk magunkat oly kicsinyeknek és szegényeknek, mint amikor szemtől-szembe állunk a szentségi Jézussal.

Jézus aztán velünk jön. Egyelőre egész istenségével és emberségével, testével és lelké-vel, mindaddig, míg a kenyér és bor színe meg-marad. Később már csak ereje, befolyása, élete marad a miénk. Bennünk lakik, mint az Ő szent templomában, és velünk jön a családba, a műhely-be, a gyárba, a bányába, az irodába, az iskolába,

a mezőre. Elkísér mindenhová, mert mindenhol szükségünk van Reá, és mert azt akarja, hogy vigyük Őt ki a világba, és hogy a mi életünk mindenütt világítson, mint Krisztus élő teste. Lássák rajtunk, hogy Krisztus-hordozók vagyunk, kik az ő elveit szóval és tettel hirdetjük az embereknek.

A mi feladatunk lesz aztán Jézus jelenlétét magunkban megőrizni, mert „aki én bennem marad és én őbenne, az bő gyümölcsöt terem”. (Ján. 15, 5.) Megőrizni úgy, hogy egésznap munkánk folyatódólagos áldozássá váljon, hogy minden percben úgy érezzük, mintha éppen most keltünk volna fel a szent asztaltól. Mint ahogy a virág halkan és észrevétlenül feltárja kelyhét, hogy magába fogadja az ég harmatát, irányítsuk mi is szüntelen Jézus felé lelki szemeinket, Jézusra, aki bennünk lakik, bennünk él, bennünk munkálkodik, imádkozik, aki minket az Ő Szent Szíve szerint akar mintázni és alakítani.

Igy épül ki köztünk és Jézus között az a csodálatos élet- és munkaközösség, amely majd munkánkat igazán értékesé teszi, felemeli természetfölöttivé, úgyhogy valóban elmondhatjuk: amit átélek, Jézus átéli velem; amit dolgozok, Jézus velem dolgozza; amit szenvedek, Jézus velem szenved. Ez nem csupán az én munkám, az én életem, az én szenvedésem, de éppen úgy Jézus élete, munkája és szenvedése is. A leg-szorosabb egyesülés jön létre, amelyet csak elképzelhetünk és amelyet Szent Pál ezen szavakkal magyaráz meg: „Élek, pedig már nem én, hanem Krisztus él bennem.” (Gal. 2, 20.)

Ebből aztán önként következik, hogy azok az emberek, akik Jézus jelenlétének életerős befolyása alatt állanak, tekintetüket természet-szerű-

leg Őreá irányítják, hogy szerinte alakuljanak. És jártukban-keltükben ezt kérdezik: „Mit tenne Jézus az én helyemben?” Jézus figyel engem, mellettem áll, a szívembe néz. Szabad-e hát nekem a világ fiainak elvei szerint cselekednem, vagy azt kell-e tennem, amit Jézus tenne? Szent Pál megadja a feleletet: „Öltsétek magatokra az Úr Jézus Krisztust” (Róm. 13, 14.), azaz, éljetelek úgy, hogy Jézus életének látható megtestesülései legyetek. Vagy amint azt egyszer egy szentéletű ujoncmesternő mondta nővéreinek: „Üdvözítőieseknek kell lennünk.” Vagyis úgy kell gondolkodnunk, beszélnünk, akarnunk, dolgoznunk és szenvednünk, mint ahogy az Üdvözítő gondolkodott, beszélt, akart, dolgozott és szenvedett.

Oh, de szép a szentségi Úrral együtt átélt nap! Már felkeléskor a tabernákulum felé állnak gondolataink, ahol Jézus vár reánk és szívünk mélyéből így fohászkodunk: „Hozzád ébred lelkem, Uram!” És mialatt öltözünk, újból és újból hozzásietünk és átnyújtjuk neki első röpimáinkat és gyöngyharmatos virágokként letesszük őket az oltárra. De a legszebb virág köztük a tiszta, gyermeki szívből fakadó jószándék lesz: „Istenem, szeretlek Téged, mindent a Te kedvedre akarok ma tenni.” A szentmiseáldozaton bensőséges áhítattal veszünk részt, azon meggyőződéssel, hogy az oltáron a keresztáldozat újul meg, hogy Jézus áll ott az oltáron és átszegezett kezeit fel-emeli az Atyához, hogy az Ő szent vére hét életforrásból árad szét az emberekre és mossa tisztára lelkünket. És úgy érezzük, mintha Jézus a mi szívünkben keresne menedéket az emberek megbántásai ellen, mintha vágyakozna oly szív után, amely őt igazán szereti.

Napközben is gyakran a tabernákulumhoz

szállnak gondolataink és a szeretet fénylő hídja köti azt össze szíveinkkel, amelyben Jézus lakik, habár más alakban, mint a kenyérszín magányában. És még jó néhányszor érezni fogja Ő lelkünk forró vágyát, amely utána eped, amely neki adja munkáját, szenvedéseit, örömeit, mindent, mindent. A kicsi és nagy áldozatokat, melyeket hivatalos életünk, vagy a másokkal való együttélés tőlünk követel. Hozzá megyünk minden örömünkkel és bánatunkkal, könnyeinkkel és sóhajainkkal, melyeket az élet belőlünk kisajtol, minden gonddal és nyomorúsággal, amelyet talán nagyon is bőkezűen mér ki reánk. És kigyullad az öröm lángja szívünkben, ha este még egyszer mindent összefoghatunk a szeretet indulatában és felajánlhatjuk a szentségi Jézusnak.

Aki életét kellő kapcsolatban tudja tartani a tabernákulummal és a bennünk élő Istennel, az sohasem panaszkodik, hogy az üres és sivár. Isten velünk van, mi nem vagyunk egyedül. Isten a teljesség, a gazdagság, aki az Ő végtelenségének kincstárával minket boldogíthat és boldogítani is fog. — Aki így tud együtt élni Jézussal, az elmondhatja majd Most Helenával:

Tied vagyok, Uram, szívem Téged szeret,
Tisztán látom utam, mely Hozzád felvezet.
Fogd kezemet, és engedj esküt tenni,
Hogy egyedül a Tied akarok lenni.

Azért Uram, ahogy jónak látod;
Derűt adsz, vagy a vihart rám bocsátod,
Téged keres mindig tekintetem:
Megyek Feléd, — csak Te legyél velem.

JÉZUS ÉS AZ IMÁDSÁGOM.

Isten köztünk van! Abban a boldogító, biztos tudatban élünk, hogy soha, egy percig sem vagyunk Jézus nélkül. Milyen nagyszerű tudat ez: Isten köztünk van. Sohasem vagyok egyedül. Egyetlen gondolatom sem titok: van valaki, aki tud róla. Egy szót sem ejthetek ki hangtalanul: van valaki, aki meghallja. Semmit sem tehetek láttatlanul: valaki a tanúm lesz. Nem rettentő gondolat ez? Nem borzong meg a lelkünk, ha ráésmél erre? E gondolat földre sujt bennünket, fel sem merünk többé tekinteni a mindentudó és mindentlátó Istenhez, aki belelát lényünk legmélyebb örvényeibe, aki elől nem rejthetünk el semmit. Igaz, ez rettenetes gondolat, de csak azoknak, akiknek szívük nem tiszta, akiknek titkolnivaló gyalázatuk akad, akiknek tartaniuk kell attól, hogy titkos szándékaikat, kétszínű cselekedeteiket leleplezik. A tisztaszívű emberek azonban, akik gyermekded kedéllyel állnak Isten elé, akiknek lelkük átlátszó, mint a ragyogó kristály, — ezeknek nincs mit félniök a mindentudó Istentől.

Ezek számára Ő a boldogság forrása. Sem öröm, sem bánat nem rabolhatja el szívük békéjét; biztonságban érzik magukat Isten védőszárnyai alatt. Már az Úr előcsarnokaiban állnak, az isteni béke lehellelte ragyog szemeikben, és mindenekfelett boldogítja őket. Mint a kis csibék

anyjuk szárnyai alatt, boldogan és meglegegedetten pihennek ők is az isteni szeretet és kegyelem védőszárnyai alatt. Hogy az emberek dicsérik-e, vagy szidják őket, az alapjában véve hidegen hagyja őket; egyetlen kívánságuk, hogy Jézus, akihez közel érzik magukat, dicsérje őket. Mit törődnek azzal, hogy az emberek megvetik, vagy dicséretekkal halmozzák-e el őket! Tudják, Jézus más mértékkel mér. — Akár siker koronázza munkálkodásukat, akár nem, bátorságukat el nem veszítik; mert tudják, hogy Jézus a jószándékot nézi és azt jutalmazza. Nem, ők nem rettegnek a mindenütt jelenlevő Istentől, olyanok, mint a gyermekek, akik mindenkinek egyenesen és nyíltan a szemébe néznek, mert nem borul életükre semmiféle homály. Sohasem kínozza őket egyedüllét érzete, nem fenyegeti őket a veszély, hogy magányukban összeroskadjanak; mert tudják és mindennap csendes boldogságban újból átélük: nem vagyunk egyedül, Isten mindenkor velünk van.

Életük így szép imává magasztosul, mert ennek a gondolatnak lüktető benyomása alatt állanak: Isten velünk van. Hasonló életük egy gyönyörű köntöshöz, amelyen a röpimák értékes gyöngyökként fénylenek és sugároznak. Szívtől-szívhez szövődnek a vonзалom bensőséges szálai és ők is átérzik azt, amit az Üdvözítő Szienai szent Katalinnak mondott: „Gondolj reám, és én is reád fogok gondolni.”

Ó, milyen csodálatos, milyen boldogító ima lehet az, melyet az a gondolat emel és éltet, hogy Jézus nálunk, a közelünkben van! Ha e gondolat vezérel minket egész napon át és ha este ezzel a kis röpimával fejezzük be: „Istenem, az éjtszakán át mindenegyes lélekzetem ismétélje

neked, hogy szeretlek Téged!" Meghatóan szép Fey Klára anyának, a Szegény Gyermekek Jézusról nevezett nővérek alapítónőjének példája. Az óra mindenegyes ütése, a harangszó a templom tornyából, mindenegyes csengetés a ház kapuján arra figyelmeztette őt, hogy szeretetteljesen üdvözölje az őbenne és a szentségházban lakó Jézust. És megfigyelték, hogy minden negyedórában elterítette munkájáról vagy szórakozásáról lelkének szemeit, hogy Jézussal beszélhessen, hogy megmondhassa neki, — Érte dolgozik, Őt szereti, egész élete az övé, Reá gondol, hogy boldogító élet- és munkaközösségben él Vele.

Fey Klára anyától tudjuk azt is, hogy az ember ilymódon mennyire megtanulja azt, hogy saját magáról mindinkább megfeledkezzék és egészen az Isten jelenlétében éljen. „Ha a levegő keménységét érezzük, szenvedünk a hidegtől, akkor azt gondoljuk: a Kisdéd a jászolban még sokkal többet szenvedett. Ha a nap heve éget bennünket, azt gondoljuk: ugyanez a nap, amely reánk süt, ez süttött az én Üdvözítőmre is, tőle verejtékezett. Ha a holdat és a csillagokat látjuk, akkor azt gondoljuk: ugyanezek az égitestek tanúskodhatnak Jézus virrasztásairól, halálfélelméről az Olajfák-hegyén. Ha virágot látunk és gyümölcsöt, azt mondjuk: ezeket Isten teremtette számomra. Sőt mindenegyes kenyérdarabnál, melyet lenyelünk, azt gondoljuk: ez is Istennek ajándéka, egyedül az ő szeretetéből élünk.

Ó, valami csodálatosan megkapó az imánk, amely Isten jelenlétének eleven tudatából fakad!

Sokszor panaszkodsz, hogy nem tudsz imádkozni, mert Isten oly messze van tőled, messze érzed szívedtől. Lehetséges. Ez azért van, mert kiskorodtól fogva megszoktad, hogy Istent lelkedtől

lehetőleg távol tartsd, nem is tudtad Őt soha más-ként elképzelni, mint távoli, fénylő messzeségben. Úgy rémlett, mintha lelkednek végtelen térségeket kellene megjárnia, hogy eljusson Hozzá. Mert sohasem hallottad meg Isten halk szavát lelked mélyén, mely azt suttogta neked: „Itt vagyok. A te bensődben lakom. Miért keresel te engemet a távolban? Miért nem figyelsz föl gyermeki szívvel, amikor szólni akarok hozzád?”

Nem, Isten nincs távol tőlünk. Itt van. Nem kell messzire mennünk, hogy megtaláljuk, nem kell kihallgatásra jelentkeznünk, hogy beszélhes-sünk vele, nem kell félnünk, hogy nem áll szóba velünk, hogy dadogásunkat nem hallgatja meg szívesen. Ő elvárja tőlünk, hogy ne hagyjuk egyedül, hanem foglalkozunk vele, apró, kis szolgálatok által nyilvánítsuk ki szeretetünket, mint a barát kinyilvánítja azt barátjának, a jegyes az arájának.

Jézus itt van. Miért csüggedsz tehát, ha imádságodat száraznak és élettelennek is látod, ha úgy érzed, mintha nem tudnál Istennek egyebet adni, mint néhány elszáradt virágot és levelet. Nem tudod, hogy még ezekből az elhervadt levelekből is hervadhatatlan szépségeket fonhatsz, ha gyermeki szeretettel borulsz le Üdvözítőd lábaihoz és megkéred Őt — könyörüljön nyomorúságodon!

Mallinkrodt Pauline bement egyszer a kápolnába s Jézusnak arról panaszkodott, hogy egyáltalában nem tud imádkozni. Beült az elülső padok egyikébe és elkezdett Jézussal beszélgetni: „Édes Jézus, látod, én szárazabb vagyok a fatuskónál és egyetlen szeretetteljes szót sem tudok hozzád szólni. Úgy érzem, mintha a szó az ajkaimra forrna. Nem tudok magamon más-

kép segíteni, minthogy eljövök Hozzád és elpanaszolom Neked nyomorúságomat és szegény valómat egészen Neked ajándékozom. Jöjj, ülj mellém a padra, úgy mint a barát a barát mellé, hadd beszélgessünk egymással, hadd mondjak el Neked mindent, ami a szívemet nyomja. Ha csupa balgaság lesz is, Te ismersz engem és megértesz még akkor is, ha semmi okosat és kedveset sem tudok mondani Neked."

Isten itt van. Ez megnyugtat bennünket. Tomboljon a vihar, vagy mosolyogjon a nap, — tudjuk, hogy Jézus velünk van. Ha némelykor úgy látszik, mintha aludna, fel fog ébredni és parancsolni fog a viharnek, mihelyt az órája elérkezett. Ne csüggedj és ne fúsd be a félvilágot, hogy Istenedet megtaláljad. Hisz veled van Ő életed minden órájában és minden percében.

A gyermek anyja kebeléhez símul és nem ismeri a félelmet. Tudja, hogy az anya megvédi kis gyermekét. Szent János is az utolsó vacsorán boldogan pihent Jézus Szívén. Vajjon mi nem találánánk meg ott a boldogságot, azt a bensőséges, mély boldogságot, amelyet örökké hasztalanul kergetünk? Nem Jézus Szívéből, a Vele való bensőséges életközösségből fakadnak-e azok a tiszta források, amelyekből kegyelmet és üdvöt merítünk? És ott, egészen közel Istenhez, ott megtanulunk igazán jól imádkozni, amihez nem érthetünk, amíg Istent a messze távolban képzeljük el.

Jézus itt van. Gondolj rá! Beszélj vele! Élj vele!

És megtapasztalod, — egy nap az Isten csarnokaiban többet ér, mint ezer egyéb másik.

JÉZUS ÉS A MUNKÁM.

Nagy művészet jól imádkozni, szakadatlanul imádkozni. Csak az ért hozzá, aki mindenütt Jézust látja. Aki csak kiszabott órákat és percekre szán rá, és ezeken is csak sietve, jól-rosszul lemorzsolja imádságát, mint egyéb hivatalos teendőinket intézzük sokszor, az sohasem fogja megsejteni azt az igazi, édes boldogságot, amivel a jó imádság megajándékoz bennünket.

Nagy és boldogító művészet, egész életünket imádsággá alakítani. Sokan azt gondolják, hogy a fent leírt módon csak olyan emberek tudnak imádkozni, akiknek egyéb dolguk sincsen. Elárulom nekik, hogy amikor ennek a könyvecskének megírásához fogtam, elsősorban arra a sok emberre gondoltam, akiknek nincs idejük hosszas ajak-imádságra. Oly szert ajánlok nekik, amelynek segítségével, a nélkül, hogy sok időt vesztenének, egész életüket és munkájukat egyetlen nagy, ujjongó imává magasztosíthatják fel. El akartam mondani nekik, milyen könnyű és kellemes az imádság és a munka, ha nem távolodunk el Jézus Szívétől, hanem vele szoros életközösségben imádkozunk és dolgozunk. Hogy az ilyen imádság mily kevésbé akadályoz bennünket a munkában, már abból is látható, hogy azon férfiak és nők, akik úgy dolgoznak, hogy Jézust mindig szemük előtt tartják, a legjobb munkások. Csodálkozunk, hogy ember ilyen teljesítményre

képes. Ha úgy látszik is, hogy egyik szemük Jézuson van, a másik a munkán, mégis annyira leköti őket munkájuk, mintha másra nem is gondolnának, és annyira leköti őket imádságuk, mintha más dolguk nem is volna, mint imádkozni.

A munka számukra nem jelent veszélyt. Nem vesztik el benne lelküket, mert tudják, van ennél szebb, magasztosabb is, t. i. Istenért dolgozni. Nem is csapnak össze felettük a gond és aggodalom hullámai. Nem hagyják maguktól elrabolni az Istenre való szabad kilátást, tekintetük mindig Őreá van irányítva, aki iránti szeretetből tesznek mindent. A világ gyermekei lelküket és minden erejüket beleöntenék a munkájukba; a munkát szeretik és az imádsághoz sem idejük, sem kedvük nincs. Sietnek, tülekednek, rohannak, kereskednek, alkudoznak, mintha a világ leges-legnagyobb javairól volna szó. Pedig Szent Pál mindezt egy maréknyi pornál nem értékelte többre.

Vannak azután emberek, akik a munkát nem becsülik, sőt inkább irtóznak tőle. Vagy elvesztették a bátorságukat ahhoz, hogy tovább dolgozzanak. Az életük talán csupa kudarc volt. Nagy dolgokat akartak véghezvinni, most szárny-szegetten fekszenek a földön, és mit sem akarnak tudni a munkáról, hisz úgysem viszik semmire. Fáradtan élik le napjaikat, dolgoznak még, mert kell, de a lelkük nem a munkáé. Fáradtak, bátortalanok és csüggedtek. A hétköznapi egyhangúság szerfelett megviselte őket; nem lelik már örömüket a munkában. Terhüket úgy hordják mint a rabszolgák, kik rettegnek felügyelőjük korbácsától. Örömről szó sem lehet már náluk; kezük erőtlen, szemük fénytelen, nincs remény, hogy valamikor alkossanak még valamit. Csak

várják a napot, mely megszabadítja őket az élet terhétől.

Igaz, van ember, akivel az élet nagyon keményen elbánik. Vas az ökle, komor a tekintete. Hiába nézik és tanulmányozzák arcukat, nem találnak benne egyetlen vonást sem, amely csi-petnyi szeretetet vagy könyörületet is elárulna. Nem marad más hátra, meg kell vele birkóznunk. Feszítsük ki karjainkat, szorítsuk ökölbe kezünket, acélozzuk meg akaratunkat és fékezzük meg képzeletünket. És e mellett sose felejtsük el, hogy Isten velünk van. Hogy egy percig sem vagyunk egyedül.

Fra Angelicoról, a nagy flórenci mesterről mondják, valahányszor az ecsethez nyúlt, előbb mindig buzgón imádkozott. Aztán nekilátott és olyan égi alakokat festett, amelyek még ma is gyönyörűségére szolgálnak szemlélőinek. Meglát-szik rajtuk, hogy inkább kiimádkozta, mint kigondolta őket a művész, hogy azok inkább Isten kegyelmének, mint az emberi művészetnek teremtményei. Fra Angelico nem vészett el munkájában, nemcsak a vászon és festék iránt volt érzéke; látta Isten angyalait is, akik segédkeztek neki és megérezte az Üdvözítő édes közelségét, aki lelkében, mint szent templomban lakott. Többet beszélt vele, mint az emberekkel; azért van az, hogy festményei gyengéd áhítatuk és bensőséges-ségük által úgy hatnak reánk, mintha égi sugár hullott volna le rájuk és angyalkezek dolgoztak volna rajtuk, amíg a mester imádkozott.

Vajjon nem tudnók-e mi is munkánkat oly bensőségesen összekötni imádságunkkal, hogy legalább valamiféle halvány mennyei sugár hullana reánk, és legsürgősebb munkáink közben is éreznénk az Istennel való kapcsolatot, és egész

lényünkben mindig olyan béke és nyugalom áradna, amely legszebb és legtisztább formában azoknál az embereknél jelentkezik, akik mindig úgy néznek ki, mintha éppen most hagyták volna abba imádságukat?

Fey Klára anyja zűrzavaros elfoglaltságából gyakran menekült a tabernákulumhoz. Egyszer egy megkezdett levéllel kezében jött ide, letérdelt és így szólt: „Édes Üdvözítőm, csak egyetlen szóért jöttem!” — És Martinengo Magdolna nővér, ezeket a szép, számunkra majdnem érthetetlen szavakat intézhette egyszer társnőjéhez: „Kedves nővéreim, nem is tudom, hogy beszéltem-e valakivel egyáltalán. Úgy érzem magamat, mint az előbb, mintha nem is beszéltem volna, mintha nem is lett volna látogatóm. Mert Isten kegyelmének segítségével teljesen megőriztem benső összeszedettségemet, hogy valahogy ki ne essem Isten jelenlétébe való elmerülésemből.”

Csodálatos kijelentés! És bizonyos, hogy csak kevesen értenek hozzá, hogy az imát és a munkát így összekapcsolják és napi elfoglaltságuk közepette is szívüket állandóan Istenre irányítsák. De Magdolna nővér finom érzékkel érezte át Jézus jelenlétét és tekintete elsiklott minden mulandó földi dolog felett és azon pihent meg, akit mindenekfelett szeretett. Legszívesebben úgy gondolt Jézusra, mint aki magát a szentmisében értünk feláldozza, és egyszer, amikor ujoncaihoz beszélt, ezt mondotta: „Higgyétek el, nővéreim, ha mi bensőnkben igazán összeszedettek tudnánk maradni, egész napon át szentmisét hallgathatnánk. Mert a nap minden percében van valahol a földön Úrfelmutatás és gondolatban mindig rátalálunk az imádkozó és áldozatot bemutató papra. Én lelkileg mindig együtt imádkozom vele, be-

mutatom az áldozatot és a szentáldozáshoz járulok."

De én ezt a könyvecskét nem szerzetesek számára írtam, hanem olyan embereknek, kik a világban élnek, kiket munkájuk teljesen lefoglal és leköt. Őket nem őrzi az a csend és áhítat, mely a zárdákban honol, a hétköznapi lármájában, a fecsegő és kacagó tömeg közepette élnek. Nincs részük a csend és hallgatás óráiban, és ha ők szeretnének kissé csendben, szótlánul maradni, a többiek, akik körülöttük vannak, nem hajlandók erre.

De Jézus azért ott van náluk is és ők is meghallhatják hangját, ha meg akarják hallani; ha megtanulják, hogy a világ zűrzavara között is az ő szavát lessék; ha bátorságuk van hozzá, hogy tekintetüket elfordítsák a világ csábító piacáról és az Istenre szegezzék, aki velük van. Időnkint pár pillanatra megpihenhetnek imába mélyedve, munkájuk nem vall kárt e miatt.

Ismerjük Schlegel, a híres költő feleségének, Dorotheának bizonyosságát, aki nagyvilági hölgy volt és Bécs, a világváros káprázatos életének és forgalmának központjában élt. Egy barátnéjához intézett levele nyomán némileg betekintheünk lelkiéletébe és csodálattal látjuk, hogy ez a nő a szentségi Jézussal való szoros életközösség révén milyen mélységesen boldog volt.

„A benső magányra vonatkozóan — így ír — egyszerű útbaigazítást kaptam Páter Hofbauer-től, s ez majdnem mindig el is vezet a kívánt célhoz: t. i., hogy nagyon gyakran és bárhol, ahol éppen vagyok, gondolatban helyezzem magamat valamely ismert oltár elé, amelyben az Oltáriszentséget őrzik, ott helyezkedjem lelkileg Isten jelenlétébe és a hit, remény, szeretet, bánat és imá-

dás halkán suttogott szavainak segítségével egyesüljek lélekben a legméltóságosabb Szentséggel. Már gyakran megkíséréltem ezt és gyakran éreztem a legnagyobb tömeg és zaj közepette is így magamat egyedül és a nyugalomnak oly érzete szállt reám, amelynek édességéhez semmit sem hasonlíthatok."

Amit Schlegel Dorothea átélt, azt mindazok megtapasztalhatják, akik a nagy s forgalmas munkájuk közepette gondolatban egy-egy pillanatra Jézushoz menekülnek. Jézushoz, aki templomaink tabernákulumában lakik, vagy Jézushoz, akivel reggel szívükben útnak indultak. Minden, ami felületes, közönséges és bűnös, lehull majd róluk, a munkájukat képességeikhez mérten a legjobban fogják végezni, mert Isten jelenlétében dolgoznak, Ő érte dolgoznak. Életük a legtisztább, legnemesebb és legtökéletesebb kötelességteljesítés lesz s munkáiknak és imáiknak csodálatos, harmónikus összhangza és egybefonódása.

De mi lesz, ha munkánkat kudarc, hálátlanság és félreismerés kíséri? Minden biztonnyal könnyebb dolgoznunk, ha iparkodásunkat siker koronázza, ha két kézzel arathatjuk le azt, amit könnyek között vetettünk. Oh, hányan járják a világot, akik szívükben el vannak keseredve, mert egész életük nem volt egyéb, mint a balsikerek láncolata.

Am az, amit te balsikernek könyveltél el, Isten előtt talán sikernek számít. Nem egy embernek éppen sikerei szolgáltak a vesztére. És majd életed végén, amikor egész pályafutásodat áttekinthet, hálát fogsz adni Istennek a balsikerért, és eredményekért egyaránt.

Az Isten gyermekeinek nincs okuk rá, hogy kedvetlenek és kishitűek legyenek. Aki Isten

akarátát teljesíti, az sohasem dolgozik hiába, ha mindjárt az eredményt nem is fizetik meg csengő arannyal és zengő dicsérettel. Isten itt van közöttünk. Ő jól tudja, hogy mit ér munkánk és Ő egészen más mértékkel mér és értékkel, mint a világ. Ő nem a sikert jutalmazza, hanem fáradságunkat, jó akaratunkat. És a szeretetet. Ez erősebb a balsikereknél, erősebb a hálátlanságnál, erősebb a félreismerésnél: mindent legyőz. Szent Pál szerint mindenkit munkájához mértén jutalmaznak. Nem szükséges tehát, hogy munkánkat eredmény koronázza; csak az szükséges, hogy munkánkat szeretet hassa át.

De Isten iránti legtisztább, legodaadóbb szeretettel azok dolgoznak majd, akik a jelenlévő Istenre gondolva munkálkodnak. Akik Jézust magukkal hozzák a szent asztaltól munkájukba, az Ő szeme előtt fáradoznak, legjobb tehetségük szerint dolgoznak és közben újra és újra megfogadják, hogy készek Érette bármit megtenni és szenvedni, mert Őt reggel, mint áldozati Bárányt látták az oltáron és lelkükben átélték, amit fáradott értünk, mikor lelkünk keresésére elindult.

Munkánk így szép és értékes lesz, ha nem is koronázza siker. A lelkünk — mondta egyszer egy nővér — olyan persely, amelyben mindent össze gyűjtenek, amivel csak érdemeket szerzünk a túlvilágra. Akad köztük értéktelen rézpénz is; de legnagyobbrészt mégis csak a szeretet tiszta aranya az, mely nem veszti el értékét az örökkévalóságban.

Aki szent munkaközösségben él Jézussal, annak mindenütt nyitva van a mennyország. Akár családi földjeinket kapáljuk, akár a gyárak poros, dohos levegőjében izzadunk, akár otthonunk ház-

tartását vezetjük, vagy bármely más állást töltünk be, Jézus mindenütt velünk van. Mindenütt eredményesen dolgozunk, mindenütt Isten tündöklő angyalai kísérik minket, és Jézus mindenütt tetszéssel tekint ránk és az mondja: „Megáldlak, gyermekem!”

JÉZUS AZ ÉN PÉLDAKÉPEM.

Midőn Jézus élete felett elméltünk, bizonyára már többször feltámadt bennünk a vágy, bárcsak egy órácskát tölthetnénk Vele együtt. Mily szívesen lábaihoz ültünk volna az alkony meghitt óráiban, mikor a tó túlsó partján a nap leáldozott, az esti pir vörösre festette az eget, és a madárcák a bokrokban esti imájukat dalolták. Ilyenkor az Ő édes hangját hallgatnunk, vagy ajkairól választ lesnünk az emberiség legmélyebb problémáira, ragyogó szemeibe néznünk, mintegy kézenfogva felmennünk vele az Atyához az égbe, ó, ez gyönyörűség volna!

Am e kívánság nem teljesülhet soha. Magunk elé képzelhetjük Jézust, mint vándorolt országon át, hegyen-völgyön keresztül, betérve faluba és városba, hogy üdvözítő tanát hirdesse; elképzelhetjük, hogy mint vette őt körül a tömeg, hogy mint ragyogtak fel hálátelten a betegek szemei, amikor őket egy szavával meggyógyította. Magunk elé tudjuk őt képzelni, mikor mint király vonult be Jeruzsálembe az ujjongó néptől kísérve, és amikor a szenvedések útját járta a Golgotán. De hogy milyen volt külseje, azt nem tudjuk. Nincs képünk róla. És az evangélisták sem szólnak erről semmit.

De azt azért el tudjuk képzelni, hogy az Ő Isten-emberi mivoltából olyan varázserő áradt, mely mindenkit megigézett. Embereket, akik Őt addig még nem is látták soha, akik mitsem tud-

tak Róla, s ajkairól csupán e szót hallották: „Kövess engem.” És azok otthagytak mindent és követték Őt vándorlásaiban. Ötezen követték Őt napokon át, pihentek vele a pusztában, megfledkeztek ételről, itálról. Ennyire az Ő nagy, hatalmas személyiségének vonzóereje alatt álltak.

Ha nagyságát és fenségét akarta kinyilatkoztatni, senki sem tudott annak ellenállni. Honfitársai egyszer le akarták taszítani egy hegytetőről; de Ő nyugodtan elhaladt közöttük, a nélkül, hogy csak egyikük is hozzá mert volna nyúlni. És az Olajfák-hegyn is csak ezt kérdezte: „Kit kerestek?” és az egész üldöző banda a földre rogyott. Mint egy király, úgy állt előttük. Odanyujtotta nekik kezeit; de senki sem tudta Őt addig megkötni, amíg Ő maga nem akarta, hogy megkötnék.

Ezen a földön sohasem jut nekünk osztályrészül, hogy testi szemeinkkel megláthassuk Jézust. De Ő mégis itt van velünk, a lelkünkben van és vele együtt a miénk lelkiéletének egész gazdagsága, a legnagyobb lelkiéleté, melyet a világ valaha látott. És mi elmélyedhetünk benne, szemlélhetjük, mintájára alakíthatjuk magunkat, Krisztusokká válhatunk!

A legfeltűnőbb vonás Jézusban, hogy Ő egészen az isteni akarat teljesítésének élt. Kötelességtudása semmiféle földi akadályt, nehézséget sem ismert. Mihelyt az Atya hívta őt, elhagyta otthonát, szeretett Anyját, amikor az utóbbi megható anyai szeretettel és aggodalommal közeledett hozzá, hogy visszavezesse Názáretbe, visszautasítja őt. Semmiféle kötelék sem fűzte Őt már falujához, otthonához, a szülői házhoz. Tekintete csak az eget kereste, onnét kapta az utasításokat. Eddig engedelmes fia volt szülőinek, de mikor hivatása a

nyilvánosság terére szólította, szakított eddigi visszavonultságával és királyként és uralkodóként állt bele az Őt körülrajzó tömegbe.

És kötelességtudó maradt minden körülmények között. Názáretben legalább még otthona volt, de vándorélete csupa fáradság és nélkülözés. Tanítványai a mezőkön a kalászbokból kieszik a búzaszemeket, mert éheznek; maga pedig szegényebb a rókánál, amely félve bujik előle és rejtekét keresi. Annak legalább oduja van, ahol meglakhat, de az Emberfiának semmije sincs, ahova fejét lehajtaná. Ám ez mégsem gátolja Őt abban, hogy egészen és tökéletesen hivatásának szentelje magát, mert Nála mindenben, amit tesz, vagy nem tesz, amit feláldoz, vagy nélkülöz, az Atya világító és irányító akarata a vezércsillag.

És ha megkérdezed a szívedben lakozó Jézust, hogy te mit tegyél, azt súgja neked: „Isten akarata legyen meg a mennyben és a földön.” Teljessítsd kötelességedet utolsó lehelletedig, amíg velem együtt nem mondhatod: „Beteljesedett!” A mi feladatunk nem olyan nehéz, mint az Ővé volt. És ha akár otthonod, vagy idegen környezeted, akár atyád, anyád, barátod vagy barátnőd akar meggátolni kötelességed teljesítésében, gondold a szívedben lakozó Jézusra. És tanulj Őtőle, aki azt mondta: „Aki atyját vagy anyját, fivérét vagy nővérét jobban szereti mint engemet, nem méltó Hozzám.” A kötelességteljesítés útján Jézus nem ismert akadályt vagy korlátokat. Őt nem tudták lábáról levenni sem a világ csábításai, sem a földi hatalmak fenyegetései. Ő mindenben keresztültört, amíg Isten akarata nem teljesült.

De ezen hajlíthatatlan akaraterő ellenére, éppenséggel nem mondhatjuk a kötelességteljesítés fanatikus, nyers, megközelíthetetlen emberének.

Életmódja nem olyan nyers, mint Keresztelő szent Jánosé; mert senkit sem akart visszariasztani az Ő követésétől. Nem kerülte az emberek társaságát, nem zárkózott el örömeik és ünnepeik elől, sőt, szívesen látta, ha meghívták és szívesen tért be fáradságos apostoli útjai és vándorlásai után pár napi pihenőre Bethániába a jó testvérekhez. Nem villámokkal és mennydörgéssel fenyegette az embereket, de a mellett, hogy elveihez szívósan ragaszkodott, mindig jóságos és szeretetteljes volt. Csak a gőgös, kétszínű és hazug farizeusokra sujtott le éles szavakkal.

Jézus csupa harmónia, átszellemülés. A kötelességtudó emberek azonban sokszor igen kemények és nincsenek megértéssel mások hibáival szemben. Nem képesek felfogni, hogy vannak emberek, akik nem olyanok, mint ők. Érzéketlenekké lesznek a szép iránt, az öröm iránt; számukra nem létezik más, csak a kötelesség, munka, hűség. Jézusnál hiányoznak ezek a bántó élek. Ő kötelességű volt a végletekig, tántoríthatatlan Isten akaratának teljesítésében és e mellett mégis a legjobb és legjóságosabb, legszeretőbb ember. Szeme rátapadt a természet szépségeire: belőlük gyűjtötte legszebb példabeszédei anyagát. A gyermekek a kedvencei, előszeretettel látogatta a szegényeket és betegeket. S ha nem ismernénk Tőle mást, mint a Tékozló Fiúról, az Irgalmas Szamaritanusról és a Jó Pásztorról szóló gyönyörű példabeszédeket, akkor is azt mondanánk, hogy Ő maga a jóság és a szeretet. Mert ha csak valaki olyan jó, mint amilyen jó eddig még egy ember sem volt a földön, csak az tudhatott ilyen példabeszédeket mondani, melyek a zsidó világnézettel homlokegyenest ellenkeztek.

Tanuljunk Jézustól, mintázzuk Őröla magun-

kat. Erre igazán nagy szükségünk van. Mert sokszor jogosan vetik a kötelességtudó emberek szemére, hogy egyoldalúak, makacsok, megnemértők, kemények és kicsinyesek. Jézus nem volt ilyen. Neki nem voltak árnyoldalai. Nála minden fény, harmónia, szépség és jóság volt. Ő az emberi szív nagy megértője. Eszményiségre buzdítja tanítványait, bátorítja őket, hogy a legmagasabbra törekedjenek, de a mellett mindig jóságos és türelmes maradt, ha lépten-nyomon tapasztalta is, mennyire kevésbé értik Őt és követik tanításait. Jézus igazi tanítványainak olyan embereknek kell lenniök, kiknek izmai vasból és acélból valók, mikor kötelességteljesítésről van szó. Viszont jók és szelídek is tudnak lenni, mint az anya. Mert ma éppen Jézus tanítványaitól várják el ezt különösen, mikor millióknak lelki nyomora kiált segítség után. Jézus nem oltotta el a pislogó mécses, a hajlott nád-szálat nem törte le. Vajjon cselekedhetnek-e tanítványai másképen? Elítélhetik-e keményen, egyoldalúan, megértés nélkül és epésen azt a szegény embert, aki inkább gyengeségből, mint gonosz-ságból vétkezett? Jézus elsősorban végtelen jóságával vonzotta magához az embereket és a jóság marad mindvégig szent vallásunk legerősebb fegyvere, amíg csak kereszténység lesz a földön.

De Jézusnál még mást is megcsodálunk: az Ő bámulatos nyugalmát és kimértiségét, — egyik sem hagyta cserben soha. Nem volt azonban ez sem flegmatikus merevség, sem közönyös egykedvűség, hanem az Istennel egyesült ember nyugalma. Mert az Ő Szívében is élnek erős szenvedélyek, amelyek a farizeusok ellen vívott szellemi harcban hatalmasan megnyilatkoznak, ha arról van szó, hogy az Atyának érdekeit kell megvédenie. De sohasem lobbant haragra, ha személyes becsületét

támadták. Belsőleg teljesen független dicsérettől és feddéstől, tisztelettől és gyalázástól, hódolattól és megvetéstől. Akár körülujjongta Őt a lelkesült tömeg, akár lelkiismeretlen vezetőktől felizgatva és megvadítva, fenyegető ököllel halálát követelte, mindez belsőleg nem érintette Őt. Számára csak az Atya akarata mérvadó.

Te Jézust magadban hordozod. De milyen kevéssé hasonlítasz hozzá. Őt a nyugalom és higgadtság jellemzi, tégedet pedig az izgalom és nyugtalanság. Minden kicsiségtől hevesebben dobog a szíved. A dicséret égig emel, a megrovás a szomorúság örvényeibe taszít. Az emberek ítélete cselekedeteid mértéke, nem pedig az Isten akarata. Jézus nyugodtan teljesítette kötelességét, nem érdekelte, vajjon siker kecsegtet-e vagy sem. Balsiker nem sujtotta le, viszont a siker sem tette elbizakodottá és beképzeltté.

Bárcsak mi, kik Jézus tanítványai vagyunk, eltanulnánk tőle ezt a belső függetlenséget! Bárcsak mi is teljesen nyugodt, jóságos emberekké lennénk! Mennyi áldást áraszthatnánk széjjel ott, ahol most csak pusztítunk, mennyit építhetnénk ott, ahol most rombolunk, milyen békét teremthetnénk ott, ahol most felkorbácsoljuk a lázongás hullámain, mennyi szeretetet vethetnénk ott, ahol most elkeseredést ültetünk, mennyi igazságot szolgáltatathatnánk ott, ahol most igazságtalanul cselekszünk. Az izgatottság méreg-vetés, abból nem születik semmi jó. Ám, az Isten gyermekeinek, az embereknek, akik Jézust hordozzák magukban, nem szabad mérges magvakat vetniök, nekik a békét és szeretetet kell elhinteniök. Jézus sziklaként áll a háborgó tengeren. Erősen, megingathatatlanul. És azok az emberek, akik nem feledkeznek meg arról, hogy velük van,

részt kapnak az ő sziklaszilárdságából és erős, belsőleg független emberekké válnak.

És milyen alázatos és szerény volt Ő, isten-emberi méltósága ellenére is. Istensége csak nagy ritkán sugárzott át emberi mivoltán. Az emberek ilyenkor elálmélkodtak és azt kérdezték: „Ki ez, hogy a földön minden engedelmeskedik neki?” Földiei nem is sejtették nagyságát, pedig 30 évig élt közöttük. Mindentudását és mindenhatóságát, szentségét és bölcsességét szegényes emberi lepelbe burkolta és önként adta magát ellenségei hatalmába, mintha csak közönséges ember lett volna. Személyét sohasem tolta előtérbe, mindenütt szerényen az Atya akaratát engedte érvényesülni. S mégkevésbé kereste a megtisztelést és elismerést.

És ezt az alázatos életet folytatja itt a szentségházban, szíveinkben. Gazdagságának és szépségének teljességét igénytelen színek alá rejtí. Semmi sem látszik át azokon. Szemeink csak a kenyeret és bort látják. És a lelkünkben is tökéletesen elrejtőzik az érzékek számára, csupán a hit által ismerjük fel. Ám, Szíve bizonyára örvend, látván a tiszteletet, amelyben részesítjük, de ő inkább az emberek miatt örül, hogy azoknak osztogathatja kincseit. Alázatosságában éppolyan szívesen tartózkodik az őserdők kis kápolnáiban, Grönland jégpalotájában, mint Európa hatalmas székesegyházaiban. Ő nem a pompát és a dicsőséget keresi, hanem egyedül a hívő, szerető szíveket.

Jézus itt van. Oly régen Vele vagyunk és Ő mivelünk és mégsem ismerjük Őt.

Különben nem lennénk olyan szertelenül büszkék igazi vagy képzelt kiválóságainkra és

nem törekednénk arra olyan görcsösen, hogy érdemeink kellőképpen világoskodjanak!

És saját megbecsültetésünkre nem volnánk oly kényesek, jóllehet egykedvűen tűrjük azt, hogy az Isten tisztelete kárt szenvedjen.

És nem hajhásznánk nyíltan vagy titokban dicséretet és elismerést és nem volnánk oly szerencsétlenek, ha a nem-tetszés jeleit tapasztalnók.

És nem táplálnánk szívünkben olyan gyakran titkos irigységet felebarátunkkal szemben, azért, mert az ő tehetségei és sikerei felülmúlják a mieinket.

És nem vesztenénk el mindjárt bátorságunkat, mert elmaradt a várt elismerés.

És nyugodtak és békések maradnánk, ha meg nem érdemelt szemrehányásokkal találkozunk és nem hagynánk befejezetlenül a megkezdett munkát, nem állanánk félre elkeseredve és kedvetlenül, azzal a kemény elhatározással, hogy a kis ujjunkat sem mozdítjuk meg többé, mert háttérbe szorítottak s nem juttatták nekünk az első szerepet.

És nem volna szívünk szegény embereket keményen és ridegen elítélni, mintha magunk teljesen hibátlanok volnánk.

És nem élnénk a becsmélés, rágalom, hazugság, besúgás, gyanúsítás, kétszínűség ocsmány fegyvereivel azért, hogy felebarátunkat a helyéről kiszorítsuk és magunk ülünk oda.

Még nagyon sokat tanulhatunk az alázatos Jézustól. — Nem cselekednénk helyesen, ha nem akarnánk az Ő meghitt közelségéből hasznot húzni. Jézus nálunk van. Közvetlenebbül, mint a gyermek anyjánál, mint barát a barátnál. A gyermek örül, ha anyjához hasonlít és a barát

barátja után igazodik. Illő lenne tehát, hogy ez a Jézussal való legbensőbb együttélés, a Jézussal való legmélyebb, legtisztább barátság alázasakká és szerényekké tegyen bennünket, hogy megtanuljuk, hogy elsősorban nem a mi, hanem az Isten dicsőségét keressük, hogy függetlenítsük magunkat az emberek véleményétől és hogy mindenben Isten akarata legyen a mi mértékünk.

Jézus engedelmessége is határtalanul nagy. Éppen a mai emberek, kiknek az engedelmesség olyan nehezükre esik, akik azt majdnem szégyennek tekintik, tanulhatnának tőle. Ő Isten volt: a mindentudó, mindenható, a szent és erős Isten, menny és föld teremtetője, mégis engedelmeskedett nevelőatyjának és anyjának. Mintha csak azért jött volna a világra, hogy megmutassa nekünk, miképen kell engedelmeskednünk.

Jézus nemcsak Atyjának engedelmeskedik, hanem mindazoknak, akik helyettesítik őt. Engedelmeskedik a törvénynek, engedelmeskedik a papoknak, akik gyűlölik Őt, engedelmeskedik a polgári hatóságoknak, a hóhéroknak, akik felfeszítik. Engedelmeskedik a papnak, akinek szava az oltárra hívja; engedelmeskedik mindnyájunknak, ha a szentáldozásban magunkhoz akarjuk venni. Engedelmesen megmarad a szentostyában, a szentségházban, akár szeretik Őt az emberek, akár megvetik, akár látogatják vagy elhanyagolják őt.

Nap-nap után tanúi vagyunk ezen engedelmességének; saját szemeinkkel győződünk meg arról, mint engedelmeskedik a Legnagyobb, a Legjobb, a Legbölcsebb, a Leghatalmasabb. És azt hisszük, hogy csorba esik méltóságunkon, ha olyan embernek engedelmeskedünk, akiről azt tartjuk, hogy szellemileg alattunk áll. És hogy

csak akkor kell magunkat alávetnünk a parancsnak, ha belátjuk, hogy az helyes is. Mi zúgolódva és panaszkodva engedelmeskedünk, Jézus pedig óriásként járja az engedelmesség útját. Azt állítjuk, hogy nem engedelmeskedhetünk, pedig csak egy kis önmegtagadást kívánnak tőlünk; Jézus íme, engedelmes volt a kereszthalálig. Addig szívesen engedelmeskedünk, amíg előljárónk akarata párhuzamos a miénkkel, sőt igyekszünk őt ebben az irányban befolyásolni. Jézus azonban, akárhová hívta Őt az Atya akarata, mindenben engedelmes volt. A szentmisében és a szentáldozásban naponta tanúi vagyunk ennek a meghatározó engedelmességnek, de arra keveset gondolunk, hogy Ő példaképünk, előképünk, eszményünk akar lenni.

Jézustól mindnyájan tanulhatunk.

Mint egykoron, most is hozzásietnek a gyermekek és csengő hangjuk ujjongva üdvözli Őt: „Hozsánna, Dávid Fiának!” És Jézus megáldja őket. És felhangzik szent ajkairól a szó: „Ti felnőttek, ha nem lesztek olyanok, mint a gyermekek: olyan tiszták, szerények, alázatosak, engedelmesek, akkor nem mehettek be a menynek országába.”

Köréje gyűlnek a szegények és betegek is, éppúgy mint egykoron. És mindenikhez egyformán szól. Hisz olyan jó volt mindig hozzájuk. Példát mutatott, hogy mint kell a szegénységet elviselni, hogyan lehetünk egyszerű életkörülmények között is megelégedettek, hogyan kell a szenvedések között türelmesen és hősiesen kitartanunk és vezekelnünk.

Köréje gyűlnek a bűnösök és így szólnak, mint egykoron a vámos: „Uram, irgalmazz nekem, szegény bűnösnek!” Nála megértést találnak, jó-

ságot és Ő mindent elfelejt és megbocsát. És mint jó barát, ismét örömmel tér be szívükbe, ha szívükben és ajkukon ezzel az alázatos vallo-mással közelednek hozzá: „Ó, Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak szóval mondd és meggyógyul az én lelkem.”

Hozzá jövünk mi is. Hibáinkkal és gyarló-ságainkkal. Mindnyájan. Bűneinkkel és egész nyomorúságunkkal. Büszkeségünkkel és fennhéjázásunkkal, irigységünkkel és kishitűségünkkel, el-keseredettségünkkel és megvetettségünkkel, nyug-talanságunkkal és izgatottságunkkal, elismerés és dicséret utáni vágyunkkal, bátortalanságunkkal és kedvetlenségünkkel: jövünk, hogy gyógyulást találjunk. Az Ő nyomdokaiba akarunk lépni.

Egészen kötelességű, bátor emberek aka-runk lenni, akik egyedül Isten akarátát teljesítik.

Belsőleg független emberek akarunk lenni, akik nem perdülnek szélrózsaként az emberek szeszélyei szerint.

Nyugodt, higgadt emberek akarunk lenni, de e mellett jószágosak és gyengédek.

Meg akarjuk tanulni, hogy engedelmesen meghajoljunk mások akarata előtt.

Nem akarunk a jósorsban elbizakodottá, a balsorsban elkeseredetté lenni.

Harcolni akarunk a rossz ellen és a jót, ahol csak lehet, előmozdítani.

Mi mindazokat, akiket Isten a mi életkö-rünkbe állít, Jézushoz akarjuk vezetni.

És mindnyájan Ő szerinte akarjuk magunkat mintázni és alakítani.

Jézus itt van. A te számodra hiába legyen

itt? Le akarod zárni szemeidet és szívedet az Ő
ragyogó példaképe előtt?

Jézus itt van, hogy hasonlók legyünk hozzá.
Eggyé lesz velünk, hogy mi eggyé legyünk Vele.
Gondolatban, szóban és cselekedetben.

JÉZUS ÉS A SZENVEDÉSEM.

Az igazi értéket a szenvedések tűzpróbája mutatja meg. Barátainkat a bajban ismerjük ki, a tapasztalat sajnós azt mutatja, hogy kevés van belőlük. És ha komolyan megfigyeljük, hogy a mi Isten-ember barátunk szívéen jobban kibírjuk-e szenvedéseinket mint másutt, azt tapasztaljuk, hogy ott nemcsak könnyebben viseljük el azokat, hanem lélekben növekedünk is. Ez tehát a mi igazi helyünk. Amit Jézus megígért: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradtak és terheltek vagytok és én megnyihítlek titeket” azt nálunk is valóra váltja.

Senki sem kerülheti ki a kereszttut. Mindenkinék kijut belőle, rövidebb vagy hosszabb ideig. De mindenekeelőtt azoknak kell szenvedniök, „akik jámborul akarnak élni Krisztusban”. (II Tim. 3, 12.) „Kellelt Krisztusnak szenvednie” (Lk. 24, 46.), Ő a fej, és ha a fej szenved, a tagok vele egyútt szenvednek. Különben is, Ő tisztán és érthetően kijelentette programját; nem titkolja el, mint az ördög, aki a világ összes örömeit és élvezeteit beígéri, a szomorú véget pedig ravaszul elhallgatja. Jézus érthetően beszél. Mindenkinék, aki Őt követni akarja, tudnia kell, hogy mi vár rá. „Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye fel keresztyét és kövessen engem.” (Mk. 8, 34.)

De nem maga a szenvedés hoz lélekben

közelebb minket Jézushoz, hanem az, ha jól szenvedünk. Ha úgy szenvedünk, ahogy Ő szenvedett, ha az Atya akaratában való tökéletes megnyugvással szenvedünk. A szenvedést szeretetünknek kell emelnie, nemesítenie. Jézus mellett a Golgotán két ember szenvedte át a halálkínokat. Mind a kettő ugyanazon kínokat szenvedte. De csak az egyiknek vált üdvére, a másiknak viszont ez csak alkalom volt arra, hogy bűnei terhét növelje.

Szenvedéseink nagyon sokfélék. Alig múlt el az egyik, a másik már is ott áll az ajtó előtt. És akadnak emberek, akik már nem is igen tudják, milyen állapot lehet az, melyben nem kell semmit sem szenvedni. És reszkető szívvel várják a következő napot, mely biztosan új keserűséget virraszt rájuk. Egyszer a természet könyörtelensége, máskor a test fogyatkozásai rónak rájuk gondokat, majd szívük telik meg aggálllyal, keserűséggel, fájdalommal, megvetéssel, félreismeréssel, akárhányszor azután még mélyebbre, a lélek legmélyebb alapjáig is behatol a fájdalom és úgy érzik, mintha Isten a vigasztalanság örvényeibe taszította volna, hogy ott megsemmisítse őket. Néha oly erővel támadják őket a kísértések, hogy már azt gondolják, hogy engedniök kellene talán, hogy már egy óra hosszáig sem bírják tovább a küzdelmet, máskor meg csüggedés, undor és kedvetlenség fogja el őket oly mértékben, hogy saját maguk előtt is rejtélyé válnak.

De mindezen nyomorúságban nem is maga a nyomorúság a legrosszabb. Még sokkal, de sokkalta rosszabb az, ha elengedjük magunkat és töprengeni kezdünk, ha szívünket addig marcangoljuk, hogy fájdalmunkban szinte szeretnénk felkiáltani; ha mindig a szenvedés „miért-jét” kutat-

juk; ha szüntelen szétszedjük és elemezzük életünket, hogy mindenneknek okát megtaláljuk, ahhoz a balga kisgyermekhez hasonlóan, aki bábuját szétszaggatja, hogy meglássa mi van a belsejében. Ez az örökös töprengés oly kereszt, melyet saját magunk ácsolunk magunknak és tudvalevően ezek a keresztek a legsúlyosabbak és legterheesebbek. És ha egy ember, aki különben komolyan és becsületesen gondozta lelkét, mégis a kétségbeesés örvényébe jut, — az azért van, mert kezdettől fogva nem emelt védőgátakat saját maga és töprengési hajlama ellen. Mert az biztos, hogy az utóbbi nem vezet jóra és ha következményei nem is mindig olyan végzetesek, hogy kétségbeesésbe taszítsanak bennünket, ártani mindig ártanak. A töprengés rendesen fenekestül feldúlja a lelket, zavaros hullámai elborítják a józan okoskodást és elhomályosítják tiszta látásunkat.

A szenvedés nehéz óráiban is mindig ez maradjon vezérgondolatunk: Jézus itt van! Igaz, Ő gyakran hallgat, úgy látszik, mintha aludna. Mi pedig azt hisszük ilyenkor, hogy nem törődik velünk. És tévelygünk a világban, más vigaszt keresve, mert azt képzeljük, hogy az Úr végképen elhagyott bennünket. És ha a gonoszok még hozzá sértő szavakkal is illetnek minket: „Hol maradt hát a te Istened? Örökké alszik?“, akkor bizony hajlamosak vagyunk Jézus iránti szeretetünket és hűségünket megtagadni, mert a szükségben elhagyott minket.

De ez nagy igazságtalanság Jézussal szemben. Ő mindig velünk van, és amíg Ő a mi életünk sajkájában tartózkodik, nincs mitől tartanunk. Még ha úgy látszik is, hogy alszik, akkor is őrködik felettünk. Értjük be avval, hogy Ő nálunk van.

Igaz, Jézus sokat követel tőlünk; megmagyarázhatatlanul sokat. Úgyannyira, hogy szinte reszkető ajakkal kérdezzük: „Miért, miért?” Néha már valósággal esztelenségnek látszik, hogy feláldozzuk magunkat, hogy újra és újra áldozatot hozunk, amikor már úgyis mindent odaadtunk és egészen egyedül, mindenkitől elhagyottan állunk előtte.

Amikor Houghton János karthausi szerzetes, aki 1535-ben hitéért feláldozta életét, élve levették az akasztófáról és vonagló, vérző szívét kitepték kebléből, így szólt utoljára: „Édes Jézus, mit fogsz a szívemmel csinálni?” Jézus tudta, hogy mit akar ezzel a hősi szívvel. Ugyanazt, amit saját szívével tett, amikor megengedte, hogy a keresztfán átdöfjék, hogy mennyei Atyjának áldozatul mutassa be az emberek bűneiért. Jézusnak áldozatos lelkekre van szüksége, emberekre, akik szíveiket hagyják átdöfni, akik Vele együtt szenvednek, meggyaláztatnak, megvettetnek, kínoztatnak, elárultatnak, kitagadtatnak, akik odaadják saját szívük vérét szeretetből. Emberekre, akik nem elkeseredetten, dacosan állnak a keresztnél, hanem kitárják feléje karjaikat, mert áldozati lelkek akarnak lenni, az Isten ügyének vértanúi. Mert tudják, hogy a vértanúk vére volt mindig a mag, amelyből az igaz kereszténység sarjadt.

Üdvös a kereszt énnekem,
Mert ha túl rózsás életem,
A szívem könnyen elfelejt
Uram, s nem törődik Veled.

Ha elhagyatottság a sorsom,
És kenyerem a fájdalom,
Mely híven én mellettem áll,
Szívem könnyen hazatalál.

Nem kell az egész világ se,
Se valamennyi öröme:
Nyomorultan, ahogy vagyok,
Szent karjaidba rohanok.

Keresztrefeszítve Veled,
Érzem mennyei békédet.
Jézusom, jó nálad lenni
Égi békédben részesedni.

Igy csak hősök beszélhetnek, emberek, akiknek életén ragyogóan kivilágosodik ez a tudat: „Jézus nálam van. Ő bennem van és én Őbenne.” Valódi testében már nem szenvedhet. De szenvedni akar az Ő misztikus testében. Bennünk akar szenvedni, azt, amit személyes emberségében már nem szenvedhetett végig és nem szenvedhet el, azt akarja elszervedni. Egyesül velünk és biztosak vagyunk benne, hogy mi nemcsak Ő érte, hanem Ővele és Őbenne szenvedünk. Ebben az értelemben kell felfognunk Szent Pál mélyértelmű szavait: „Krisztussal együtt keresztre szegeztettem.” (Gal. 2, 19.)

A mi életfeladatunk ez: Krisztushoz mindig hasonlóbbá lenni, azon munkálkodni, hogy „Krisztus kialakuljon bennünk”. (Gal. 4, 19.) De ha valami hozzá hasonlóvá tehet minket, az a szenvedés és a sebek, melyeket testünkön hordozunk. Minden újabb szenvedés, minden újabb fájdalom, melyet át kell szenvednünk, a Jézushoz való hasonlóságnak egy-egy újabb vonását vési belénk. Ezen hit birtokában mondhatta Szent Pál ezeket az érzéki ember részére érthetetlen szavakat: „Telve vagyok vigasztalással, felette bőséges az én örömöm minden szorongattatásunk mellett.” (II Kor. 7, 4.) „És örvendezve üdvözölte a keresz-

tényeket, nemcsak a hitükért, hanem a szenvedéseikért is." (Filipp. 1, 29.)

Akármit is kell szenvednünk, Jézus a mi magasztos példaképünk. Ő mindenben példát adott nekünk. A testi és lelki fájdalmak úgy meggyötörték és szétmarcangolták, hogy az Ő erős, szenvedésre kész természete is elszörnyedt tőle és karjait mintegy elhárítóan nyújtotta ki ellenük. Óriásként kívánt járni élte útján, keresztútján is, és életében hányszor ismételhette meg a zsoltáros szavait: kívánságom, hogy vérkeresztséggel keresztekedjem meg! De mikor a szenvedés órája közeledett, s testi ereje, barátai és apostolai, sőt maga a mennyei Atya is elhagyta és egészen magára maradt kimondhatatlan szenvedésében, akkor elborzadt, emberi természetének iszonyából mégis kitört az Atyához intézett segélykiáltása: „Engedd, hogy ez a kehely elműljék tőlem!”

Ezért, ha szenvedéseinkben Jézusra nézhetünk és vele együtt szenvedhetünk, vezekelhetünk, magunkat feláldozhatjuk, akkor könnyebben eltűrünk mindent. Még akkor is, ha nem is emelkedünk fel az Istenbe boldogult Lidvina hősie magatartásának magaslatára, aki 38 éven át feküdt álmatlanul, elhagyatottan és így nyilatkozott: „És ha egyetlenegy Ave Mariá-val elháríthatnám magamtól ezeket a szenvedéseket, melyeket ti kínoknak neveztek, nem tenném meg a világon semmiért sem.” Ő felismerte a szenvedés értelmét és még a betegágyán is így imádkozhatott: „Alázattal imádlak, rejtett Istenség.”

És nem sokkal üdvösebb-e ez, mint az a folytonos töprengés, vajjon mivel érdemelhetjük ki a szenvedést? Ha még sokat is vétkeztünk életünkben, akkor is így kell imádkoznunk:

Büntess csak, megérdemlem,
Hisz sokat és sokszor vétkeztem,
Szívem daccal volt tele
S megbántottalak vele.
Engedd, hogy ezt jóvá tegyem,
Bűnbánóan vezekeljek.
Tekintsd gyarló lényemet,
S add vissza szerelmedet.

De általában sokkal jobb és sokkal vigasztalóbb a gondolat: Jézusért és Jézussal kell szenvednünk, hogy Hozzá hasonlónak váljunk és hogy úgy teljesítsük az Isten akaratát, mint Ő. Bátor, hithű és Üdvözítőjét igazán szerető leányka lehetett, aki lelkiatyjának, ki őt az örök jutalom reményével akarta bátorítani, csaknem sértődött hangon így válaszolt: „Főtisztelendő Atyám, nem ezért szenvedek én szívesen és béketűrőssel, hanem azért, hogy Krisztushoz hasonlónak lehessék.”

De előfordulhatnak életünkben olyan órák is, amikor úgy érezzük, mintha maga az Isten is ellenünk fordult volna és a szenvedések mélységeibe taszítana, ahol Őt már sem nem látjuk, sem nem halljuk. Ahol már egyetlen világoskodó gondolat sem villan át agyunkon, ahol mindaz a szép, ami vigasztalhatna, eltűnik szívünkben, hogy semmi más ne maradjon vissza, csak sötétség. Legjobban szeretnénk ilyenkor Jézussal felsőhajtani: „Szomorú az én lelkem mindhalálig . . . Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?” A szenvedés és fájdalom olyan mérhetetlennek látszik ilyenkor, mint a tenger. Minden megmerevedik bennünk, hideg és néma lesz. Szívünk mintha eltompult volna. Nem tud már szeretni, Jézusra föltekinteni, enyhülésért könyörögni. Csak hinni tudja azt,

amit mások mondanak neki: „Minél elhagyatottabbnak gondolod magadat, annál jobban szeret és vonz Valaki.” (Folignói Angela.)

Lelkünk némelykor úgy érzi magát, mint egy feláldozott ostya, mint egy véres áldozat. Boldog lehet ilyenkor, ha áldozatát Jézusával egyesítheti, ha mindenben Jézust látja, ha áldozatja az Ő áldozatával összeolvad. Ez olyan szép és magasztos, hogy Szalézi szent Ferenc így ír róla: „Ha lehetséges volna, hogy az irigység az örök szeretet országába behatoljon, akkor az angyalok Istennek az emberekért és az embereknek Istenért elviselt szenvedéseire irigykednének.”

Ha szenvedések borulnak rá életedre, ne feledd el, hogy Jézus veled van, benned van. Nem az a fontos, hogy ezektől a szenvedésektől megszabaduljunk; a fontos az, hogy Isten akarata teljesüljön. Megtörténhetik, hogy a zsoltáros imáját szeretnéd ajkaidra venni: „Segíts meg, oh, Uram, mert a vizek lelkemig hatolnak! Elsüllyedek az iszapban, amelynek nincsen fenéke. A vizek mélyére kerültem és az örvény elsodor engem.” De ne veszítsd el a bátorságodat! Nagypéntekre mindig felvirrad húsvét örömmünnepe és akik Jézussal szenvednek, Vele fognak megdicsőülni. De vajjon mit várhatnak azok, akik lázonganak a szenvedések ellen, fogcsikorogva fogadják és viselik és kételkednek Isten jóságában?

Tarts ki Jézus mellett! És ha elviselhetetlennek találod a szenvedést és azt hiszed, hogy elmerülsz a hullámokban, nyujtsd ki feléje kezedet, hogy kézen fogjon téged és átvezéreljen a viharzó tengeren. Újra és újra hozzá siess, szemlélj sebeit, átszúrt Szívét és helyezd bele a te megkínzott énedet és mond bátran: „Uram, ahogy Te akarod! Te szeretsz engem, ez nekem ele-

gendő." És talán el is suttoghatod neki, ha egészen halkán és félve és habozva is: „És mégis úgy örülök, hogy Veled szenvedhetek és Hozzád hasonló lehetek. Csak azt engedd meg, hogy gyakran megpihenhessek Szíveden, hogy onnét merítsek erőt és bátorságot.”

Orsolya nővér halálos ágyán feküdt. Szerető aggodalommal kérdezték tőle:

— Orsolya nővér, szeretne még egyszer egészen egészséges lenni?

— Mindíg a legmagasabbat, mindig a legmagasabbat — suttogta alig hallhatóan.

— De mi a legmagasabb?

— Az Isten akarata . . .

JÉZUS ÉS A TESTVÉREM.

Ha ezt a szót halljuk: közösség, akkor mindama sok szépre és jóra gondolunk, amit másokkal való nemes együttműködésünkben élveztünk. Mert nagyon sok olyan dolog van, amit csak a közösség biztosíthat nekünk. Ahol egyesült erők nemes összhangban találkoznak, ott sok olyant keresztülvihetünk, amit egyedül sohasem tudtunk volna elérni. Egyedül örömeink teljét nem élvezzük át, mert él bennünk az ösztön, hogy azokat másokkal közöljük és velük megosszuk. Egyedül viselt szenvedéseink terhét pedig kétszeresen érezzük. Viszont könnyítünk rajta, ha kezünket egy barátunk jobbábjába helyezhetjük, hadd vezessen, erősítsen s adjon nekünk saját felesleges életerejéből. Egy biztató, jó szó csodákat művelhet a magános lélekben. Ha a nagy világban egészen magunkra maradunk fájdalommal, úgy érezzük, mintha össze kellene roppannunk súlya alatt, mert nincs mellettünk senki, aki azt elviselni segítené. De ha csak egyetlen valakit találunk, aki minket igazán szeret, megért, megvéd, becsül, akkor sokkal könnyebben letiporjuk a sötét hatalmakat. Őseink bölcsességét e találó szavak jellemzik: „Megosztott öröm kétszeres öröm, megosztott fájdalom félfájdalom.”

Igen, szép a barátsága két olyan embernek, akik egészen jók és nemeslelkűek, egészen igazak és hívek, akik nyugodtan mondhatják egymásnak:

„bízom benned”, a nélkül, hogy szívükben mégis titkos félelem élne, hogy csatlakozhatnak egymásban. Az ilyenek életüket és vérüket is feláldoznák egymásért. És ha visszatekintünk elmúlt éveinkre, azt tapasztaljuk, hogy tisztán természetes örömeink között is azok voltak a legszebbek, amelyeket másokkal együtt élveztünk. Nem a bűnös érzelem titkos ösvényein, hanem az áldozatos, odaadó hűség napsugarában.

A másokkal való közös élet azonban ritkán olyan tiszta és salaktalan, hogy zavartalan élvezetet nyújtana. És azért igaz az is, hogy életünknek legnehezebb és legkeservesebb tapasztalatait azok közt szereztük, akikkel közösségben éltünk és élünk kellett. Berchmans szent János, akit már maga a természet szánt arra, hogy a közösségben mindenkinek kedvence legyen, így sóhajt fel: „Legsúlyosabb keresztem a közösségben való élet.”

És ez nem mindig azért van, mintha csupa gonosztevő venne bennünket körül. Vezesse bár őket a legőszintébb igyekezet, hogy ne bántsanak téged, nem sikerül nekik mindazt elkerülni, ami neked fájdalmat okozhatna. Vannak dolgok, melyeket sokan észre sem vesznek, nem ütköznek meg rajta, viszont neked megsebzik a szívedet. Valami a másik tartásában, hangjában, mozgulatóban, nevetésében, modorában, magatartásában feljebbvalóival szemben, viselkedésében az étkezésnél, a társaságban, visszatetszhetik; szóval ellenszenves lehet neked. Ha valamely oknál fogva azután kényszerítve vagy vele együtt élni, együtt dolgozni, az élet számodra kínszenvedés lesz, a nélkül, hogy felebarátod tehetne róla, s talán fogalma sincsen a te önmehtagadó életedről. Ilyen esetben az a legnagyobb baj, hogy

nem rögtön, elejétől kezdve fejtünk ki belső ellenállást ellenszenvünkkel szemben és hogy nem akarjuk belátni, hogy minden embernek joga van sajátos egyéniségéhez. Mi magunk is élünk ezzel a joggal. Hiszen vigasztalanul unalmas lenne ez a világ, ha egyik ember úgy hasonlítana a másikhoz, mint tojás a tojáshoz.

Az bizonyos, hogy nem mindig könnyű dolog mások különcködéseit egykedvűen elviselni, amelyek sokszor tulajdonképpen rossz szokások, és különösen nehéz akkor, ha azok saját lényünkkel teljesen ellentétben állnak. Mi talán a finomlelkű, udvarias, barátságos, önzetlen, művelt, szerény, céltudatos, egyszerű és akaraterős embereket szeretjük. És igyekszünk magunk is olyanokká válni. Ha most aztán a Gondviselés olyan emberekkel hoz össze bennünket, akik a mi eszményunktől kisebb vagy nagyobb fokban eltérnek, akkor a közös élet, ha azt elviselhetővé akarjuk tenni, nagyon sok áldozatunkba kerül. Naponta olyan emberek közt lenni, akik udvariatlanok, gorombák, durvák, önzők, gőgösek, beképzelték, állhatatlanok, felcicomázottak, lusták és rendetlenek, ez nem olyasmi, ami szívünket kielégítené.

És ez a folytonos, minden irányban való alkalmazkodás, mások kívánságainak örökös lesése, nyílt és titkos szándékaik után való szüntelen kérdezősködés, hibáiknak önzetlen mentegetése és leplezése, a piszkálódásoknak békés eltűrése, a mellőztetéseknek csendes elviselése: aki ezeket nem tapasztalta meg, az nem tudja, hogy mi a közös élet. És ha elgondoljuk, hogy mindez úgy történik, hogy senki sem akar vele minket megbántani, akkor meg fogjuk érteni Berchmans szent János panaszát. Ha valaki e mellett még

olyan balga, hogy nem akar a többiekre tekintettel lenni, nem igyekszik kedvükben járni, valódi és látszólagos hibáikat mentetetni, minden ütést ütéssel akar viszonzni, helyét a fényes oldalon erőszakkal biztosítani akarja, akkor megfélemlítheti, milyen keserű és kemény tud lenni a közös élet, és hogy mennyire igaz, hogy a legnehezebb és a legkeservesebb, ami érhet bennünket, az a közösségtől ered. Valószínűleg ő maga is el fogja keseríteni a többiek életét.

Amíg teljesen különböző természetű embereknek kell együtt élniök, kiknek kívánságaik, reményeik és céljaik nem párhuzamosak, mindig lesz közöttük torzszalkodás és nézeteltérés. Ezeket nem lehet elkerülni. Legkönnyebben siklanak keresztül rajtuk azok, akik nem mindenben akadnak fel és nem trombitálják össze az embereket, hogy feltárják nekik sebeiket.

Amíg hiányzik a rossz szándék, addig minden elviselhető. De aki azt hiszi, hogy az emberek mindig jóindulatúak, az rosszul ismeri őket. Van bennük sok jóakarat, de sok rosszság is. Ha elgondoljuk, mennyi irigység, féltékenység, büszkeség, érzékenység, önzés, dicsekvés, csökönyösség, szeretetlenség, rágalmazás, besúgás és még számtalan más mérges virág nyílik a közösségek kertjében, akkor sokkal enyhébben fogjuk megítélni azokat, akik embergyűlölökké lettek és senkiben sem bíznak többé, senkit sem akarnak már szeretni. Sok, nagyon sok szeretetlenség van a világon, megrágja a családi élet velejét és megfúrja azt. És mégis, szeretet nélkül nem állhat fenn közösség, a legkisebb, a családi éppúgy nem, mint a nagy emberi közösség sem. Jézus az emberiség legnagyobb jótévője volt

akkor, mikor megparancsolta, hogy felebarátunkat úgy szeressük, mint önmagunkat.

Szeretetre van szükségünk a világban, de méginkább szükségünk van rá a közös élet terén. És addig nem is fogunk boldogulni az emberekkel, míg meg nem szokjuk, hogy felebarátunkban magát az Urat lássuk. Elhibázott dolog lenne, ha csak különcködéseiket, rossz szokásaikat mérlegelnők, ha csupán az emberit látnók bennük: mélyebbre kell tekintenünk és szem előtt kell tartanunk, hogy Jézus él bennük. Mindnyájunkért ontotta szíve véré. Van-e hát jogunk bárkit, legyen bár a legutolsó az összes emberek között, szeretetünkben kizárni? Aki Jézus Szívén akar boldog lenni, el kell ott tűnie a többieket is, mert róluk is mondja az Úr: „Szerettem és magamhoz vonzottam őket.”

Elhibázott dolog volna, ha csupán a szentekben látnók meg Jézust. Már sokszáz évvel ezelőtt ezt írta Origenes: „Jézus Krisztust minden keresztényben megtaláljuk. Mihelyt — a szent keresztségben — elűzik az ördögöt, Jézus vonul be a lélekbe.” Szent Hilárius még nyomatékosabban hangsúlyozza ezt az igazságot: „Ő valóságosan és lényegileg bennünk van, úgy amint valóságosan és lényegileg benne van az Ő mennyei Atyjában. Krisztus bennünk lakozik és Krisztus által lakozik bennünk az Isten . . . Mi benne maradunk és Ő bentmarad az Atyában; és amíg Ő az Atyában marad, egyúttal bennünk is megmarad.” „Igen, bennetek van az Isten” — kiáltja Antiochiai szent Ignác a szegényeknek és rabszolgáknak. Még szebben megvallja ezt a hitét a kihallgatáson, Traján császár előtt, aki őt ördögnek bélyegezte: „Nevezd csak ördögnek az Isten hordozóját! Én Krisztust, az ég Királyát

hordozom szívemben!" . . . És a császár kérdésére, hogy ki hordozza magában az Istent, azt feleli: „Aki Krisztust hordozza szívében.” Halálra ítélték. Az ítélet szövege e szavakkal kezdődött: „Ignác, aki azt állítja, hogy a Megfeszítettet szívében hordja, Rómába vezetendő.”

A pogány ókorban divatozott ez a mondas: homo homini lupus, — az ember az embernek farkasa. A felebarát fogalma ismeretlen volt. Gazdagság, hatalom számított. Akinek abban a balsorsban volt része, hogy szegény volt vagy rabszolga, avval úgy bántak, mint egy állattal. Ebbe a világba jött el Jézus az Ő szeretet-törvényével. Az Ő kegyelmével, az Ő vágyával, hogy velünk lehessen, köztünk lakhasson. Hogy Emmanuel, „Isten-velünk” legyen a szó legszebb értelmében. Hogy az elképzelhető legbensőbb összeköttetésbe lépjen velünk.

Sokszor bámulatba ejtenek bennünket az önzetlen, nemes emberek hőstettei a felebaráti szeretet terén. Elképzelhetetlen, hogy mások elkövethették volna ezeket a hőstetteket, mint csakis olyanok, akik felebarátjukban magát Krisztust látták, aki azt mondta: „Amit a legkisebbnek testvéreim közül cselekedtek, azt nekem cselekedtetek.” Nagyon sokszor előfordult szentéletű embereknél, hogy a beteg- vagy kolduslepel eltűnt és maga Jézus állt előttük, hogy megjutalmazza őket erős hitükért és nagy szeretetükért.

Hogy mennyire hitt abban némely szent, hogy felebarátjában Krisztust látja, bizonyítja Lellis-i szent Kamil példája, aki 1600 körül ápolta a betegeket a római Szentlélek-kórházban. A legundorítóbb betegségben sínylődő, legtehetlenebb betegeket vállalta. Egy napon éppen azzal volt elfoglalva, hogy az étkezésnél segített nekik,

mikor az igazgató hívatta. Mindig engedelmes volt, de most nem engedelmeskedett. Egyszerűen ezt mondta: „Mondják meg az igazgató úrnak, mihelyt készen leszek, teljesíteni fogom parancsát. E pillanatban Jézus Krisztussal vagyok elfoglalva.”

Egy apáca, aki egy másikkal feküdt együtt egy szobában, éjjel-nappal szenvedett lakótársának folytonos köhögésétől. Valaki megkérdezte tőle, hogy bírja kiállni ezt az erős köhögést, amely már hetek óta tart. Erre ő egyszerűen és szerényen, de finom tapintattal csak ennyit felelt: „Ő a testvérem.”

Ha ez a gondolat, hogy felebarátunk a testvérünk, már valóságos hőstettekre képesít, mennyivel inkább sok minden olyanon, ami első pillanatban kellemetlennek, alkalmatlannak látszik, átsegíthet minket az a hit, hogy a felebarátunkban Jézus Krisztust látjuk.

Sok kemény, sértő szót, mely ajkunkra kívánczik — nem mondunk ki;

sok rossz gondolatot nem gondolunk végig;

sok rágalmazást nem adunk tovább;

sok érzékenykedést csírájában elfojtunk;

sok irigy érzelmet azonnal elnyomunk;

intéseinket kedvesen, jósággal osztogatjuk;

sok hibát befödünk a szeretet palástjával;

sok fájdalmat enyhítünk barátságos vigasztalással;

sok szükséges könnyítünk, ha még áldozatunkba is kerül;

sok hibát elviselünk, melyet elviselhetetlennek gondoltunk;

sok sebet gyógyítunk, vagy legalább is gyengéden kezelünk;

sok titkot elhallgatunk, melyekről szívesen beszélénk;

sok neheztelést elnyomunk, melyet felebarátunkkal szemben éreztünk;

áldunk, ahol átkozni akartunk;

szeretünk, ahol gyűlölni tudnánk;

becsülünk, ahol megvetni szeretnénk;

megbocsátunk, ahol bennünket minden a bosszúállásra készítet.

Milyen gyengédnek, finomnak, előkelőnek, kíméletesnek, barátságosnak és kedvesnek kellene lennie akkor a mi érintkezésünknek embertársainkkal, ha Jézust látnánk bennük! Ha nem felejténék el, hogy ők éppúgy Krisztus misztikus testének tagjai, mint mi. Mennyi mélységet, teljességet, szépséget és erőt nyerne akkor a felebaráti szeretet! Ezen hit nélkül viszont üres, mint a lélek nélküli test. Minden karitatív tevékenységnek, ha azt akarjuk, hogy komoly és értékes legyen, abból a hitből kell fakadnia és táplálkoznia, hogy felebarátunkban magát az Úr Jézust ápoljuk és gondozzuk.

Ha Krisztust látod felebarátodban, akkor azt is észre fogod venni, hogy ő nem is olyan rossz és csúnya és visszataszító és beképzelt és irigy, mint ahogy te azt eleinte gondoltad. Sőt talán ezen új megvilágításban még sok szépet és jót fogsz benne felfedezni, ami eleinte rejtve maradt szemeid elől. És most úgy érzed, hogy segíthetsz is rajta, pedig előbb még azt mondtad, hogy az ő részére nincs egy lyukas vasad se. Hozzá való viszonyod egészen megváltozik, azt fogod mondani: „Megláttam Jézust, és amióta láttam őt, más ember lettem és nem bánhatok embertársaimmal sem úgy, mint azelőtt.”

A közös élet ezután is még nehéz marad,

de mégsem lesz elviselhetetlen. Nem töri le a lelkünket. És ez is már sokat jelent.

Aki reggel a szentmisében ránéz a kis ostyára, nem lesz nyugta többé! Mindenütt Jézust fogja látni: embertársaiban, a szegényekben, a betegekben, munkatársaiban és társnőiben, elöljáróiban és alárendeltjeiben, fiatalokban és öregekben, tudósokban és tudatlanokban, barátaiban és ellenségeiben. És nem cselekedhet másképp: mindenkivel szemben olyan lesz, mint amilyen magával az Úr Jézus Krisztussal szemben volna.

JÉZUS ÉS AZ ÖRÖMÖM.

Öröm nélkül nem élhet az ember. Senki sem szájalomra méltóbb, mint az olyan ember, aki már örülni sem tud. Olyan ő, mint valami növény a pince mélyén, ahova fénysugár nem férkőzik. Az emberi szívnek szüksége van az öröm sugarára. Ha megkérdezed a játszótéren hancúrozó gyermeket, miért féktelenkedik jókedvében, azt feleli: „Mert hát örülni akarok.” És ha az ifjútól vagy leánytól kérded, miért oly könnyelmű az élvhajászat terén, csodálkozva feleli majd: „Nekünk is kell egy kis öröm.” A komor külsejű atya és a gondterhes arcú anya is megkíván néhanapján egy kis örömet, mert hisz öröm nélkül az élet elviselhetetlen. Sőt még a kávécsészé mellett ülő öreg anyóának és a kártyaasztalnál vagy ujjongó unokák körében időző törődött aggastyánnak is szükségük van életük telén az öröm napsugarára. Semmitől sem félnek jobban, mint magános kis kamrájukban lepergő örömtelen élettől.

Valamennyien örömkeresők vagyunk. Sajnos azonban, nem egyszer ott keresünk örömet, ahol nincs. Szórakozásunk van elég, örömünk azonban kevés. Minél jobban emelkedik a mulatóhelyek száma, minél több alkalom kínálkozik a vígságra, annál ritkább lesz az igazi öröm. Mert piaci zsibongásban nem terem öröm. Fínoman érző emberek nem is ott fogják azt keresni; ha pedig

ott keresték, undorral fordulnak el onnét. Az ilyen öröm csak a felületes embereket elégíti ki, mert ők nem érzik a mélyebb, a lelki örömnélküliségét, hanem megelégednek külsőségekkel.

A legmélyebb és legszebb öröm a szívből születik. Nem terem az meg a világ méregmezején, sem az élvezetek virágos kertjében, hanem azokból a szent forrásokból fakad, melyeket a vallás élő vizei táplálnak.

A szívünk kertjében csendben, észrevétlenül virul egyik legszebb örömünk, az a hit, hogy Jézus velünk van.

Kéves ember van, aki ennek a gondolatnak élénk hatása alatt állana. Hisz ez kiverődnék rajtunk minden irányban, besugározná minden munkánkat, imánkat, gondunkat, bánatunkat, egész egyéni világunkat.

Képzeld el, hogy előkelő, művelt pogány jönne vendég gyanánt hozzád, családotba. Azt mondaná, hogy üdülés végett jött. Titkos szándéka azonban az volna, hogy közelebbről megfigyeljen egy keresztény családot. Annyit hallott és olvasott már a kereszténységről, megcsodálta Jézus tanának mélységeit és úgy gondolta, hogy keresztény családokban a legszebb egyetértésnek kell uralkodnia. Egyáltalában, hogy a keresztény élete gyökeresen különbözik a pogányétól; hogy benső meggyőződés, Jézus tanától való eleven áthatottság sugárzik egész lényéből.

Most tehát éles szemmel figyel, hogy semmit el ne mulasszon a biztosan remélt sok-sok lelki szépségből.

Már kora reggel ott szeretne lenni az imánál, hogy hallhassa, hogyan beszélnek a keresztények Istenükkel. Csakhogy az imából nem lát

és nem is hall semmit. A családtagok sietve hagyják el a hálósobát, többé-kevésbbé sietve is étkeznek, aztán elszélednek, ki erre, ki arra. Hogy azonban bárki is Istenre gondolna, abból a pogány nem vesz észre semmit.

Vasárnap veled megy templomba. Látja, hogy áldozol, magadhoz veszed az Úristent; hallja a szentbeszéd fönséges ígéit s most bizton reméli, hogy hatásuk érezhető is lesz a családban. Azonban keserűen csalódik. Mintha a vallás ki lenne törölve életünkből, míhelyt a templomot elhagyjuk. Szó sem esik többet szentbeszédről, istentisztelet-ről, semmi sem mutat arra, hogy ma más emberek lennének. Minden olyan borzasztóan hétköznapi. Társalgásaink, gondjaink, hibáink most is a régiéek.

Már kezdi őt bosszantani a dolog. De azért csendben tovább figyel. Heteken át, amíg csak nálatok marad. Alig talál azonban valami jót, amit pogány hitsorsosaiban nem ismerne. Sőt, talán még hibákat és vétkeket fedez fel, melyekkel ott-hon nem találkozott. Hallja, hogy másokról becsmérlően nyilatkoztok; undorral hallja a csúnya, kétértelmű beszélgetéseket és hozzá helyeslő nevetéseket. Látja, hogy minden gondolatotok és törekvéstök arra irányul, hogy minél gazdagabbaknak gondoljanak benneteket az emberek s hogy az életből lehetőleg sokat élvezzetek; látja, hogy mások kizsarolása nektek nem fáj; tanúja lesz veszekedéseknek, haragtartásoknak, gyűlölködéseknek; látja, hogy napotok úgy fejeződik be, amint megkezdődött: a nélkül, hogy Istenre gondolatok.

Csalódott, keservesen csalódott. Mert a katolikus család után való vágyódása azt remélte vele, hogy itt minden sokkal szebb, tisztább

és jobb, mint a pogányok között. Azt hitte, hogy nálatok átélheti Isten jelenlétét, hogy ti úgy jártok-keltek otthon s úgy éltek, mint akik tudatában vannak a nagy Isten jelenlétének. Nem, ő nem vágyik többé ilyen istentelen, Istenből kivetkőzött keresztények után, akik elfelejtették, hogy Jézus velük, bennük él. Ők más örömöket hajszolnak, a világ fiainak örömeit. Jézus számukra már régóta idegen. A lelkük ajtajánál áll és kopog; de nem hallják kopogását, mert csak a világ kacagása iránt van érzékük.

Hogy Jézussal örüljünk, ahhoz nem szükséges komor, rideg ábrázatot öltenünk, nem szükséges minden embernek elmondanunk azt, amit gondolunk és érzünk. Leghelyesebb, ha ezekről hallgatunk. Azt, ami a világon a legszebb, nem dobjuk a kíváncsi nyilvánosság elé. Senki sem hordhatja azonban szívében a napot a nélkül, hogy annak sugarai egész lényén át ne ragyognának. És senki sem rejtheti el tiszta, szent örömét úgy, hogy azt más észre ne vegye. A legjobb és legszebb apostolkodás az, amikor nem szavaink, hanem cselekedeteink beszélnek. Az a szép, mikor a nagy Newman bíborossal együtt imádkozhatjuk: „Add, Uram, hogy dicsérhesselek — és te ezt a dicséretet szereted legjobban — add, hogy úgy dicsérhesselek, hogy bele sugározzak és világítsak azoknak lelkébe, akik körülöttem élnek.”

Postel Júlia, az Irgalmas Nővérek alapító-nője, kit néhány évvel ezelőtt avattak szentté, a francia forradalom alatt kis bretagnei faluban volt tanítónő. A hit dühöngő ellenségei elsősorban a templomoknak és a legszentebb Oltáriszentségnek estek neki, mert tudták, hogy ezzel mérik a súlyosabb csapást a hithű bretonokra. Ezekben a súlyos időkben Postel Júlia szobájának

rejtekeiben őrizte az Oltáriszentséget, ahol senki sem gyanakodhatott rá. Mily örömet érezhetett ez a fiatal leány, mikor ezt a drága kincset fehér ruhába takarva, szívéhez szorította és kiment vele az éjszakába, hogy beteghez vagy haldoklóhoz vigye azt! Papnőnek, Isten-hordozónak érezte magát. Úgy érezte magát, — mint maga mondja — ahogy Szűz Mária, mikor karjaiban ringatta Gyermekeit.

Szent irigység fog el bennünket és azt mondjuk magunkban, mennyire szeretnénk mi is az Úr Jézust így hordozni! Életünk nagy és elfeledhetetlen öröme volna ez! S közben nem gondolunk arra, hogy tulajdonképen valamennyien Isten-hordozókká lehetünk, sőt azokká is kell lennünk; hogy Jézust minden reggel magunkkal visszük szívünkben a világba, hogy Jézus egész nap nálunk, bennünk lakozik s hogy neki öröme az, ha nálunk lehet.

Mindenütt keressük az örömet. Ezer forrásból merítettünk és ízleltünk már, de sehol sem találtunk igaz örömet. Mindíg csalódottan távoztunk. Pedig oly közel vagyunk az öröm forrásához! Hisz mi Jézus Szívében, minden öröm és szentség forrásában élünk!

Ó, mily szép és napsugaras lenne az élet Jézussal!

Jézussal imádkozni!

Jézussal dolgozni!

Jézussal szenvedni!

Jézussal örülni!

Jézussal küzdeni!

Jézussal győzni!

Csakhogy hittel kell átélnünk azt a nagy boldogságot, hogy Jézus bennünk él és működik, bennünk imádkozik és szenved, bennünk küzd

és győz. S akkor majd nem fogunk olyan örömöket keresni, amelyek ezzel a legdrágább örömmel valamiképen kapcsolatban nem állnának. Minden örömünket először Jézushoz fogjuk vinni, hogy Ő áldja meg azt.

JÉZUS ÉS A KÜZDELMEM.

Az élet manapság sokkal küzdelmesebb, mint valaha. S az emberiség legnagyobb része bele van vonva a küzdelembe. Az egyiknek gazdasági és társadalmi állásának fenntartása, a másiknak a mindennapi kenyér megszerzése okoz gondot; ennek drága kincset, a hitet kell megvédenie, amannak meg saját becsületét: s biz ez nem könnyű dolog! Egyesek ugyan fedett állásokban vannak, ahol ellenséges golyók nem érik őket, a legtöbben azonban mégis csak nyílt küzdelem központjában állnak. Minden oldalról látják ismerőseiket és barátaikat elhullani. És nem egyszer tör fel szívükből a fájó kérdés: „Én Istenem, vajjon győztesen kerülök-e ki a nagy harcból?”

Akinek ebben a küzdelemben sikerül az égbe vezető egyenes úton járni a nélkül, hogy félre hagyná magát vezettetni, — bár minden oldalról megadásra szólítják, azt mondván, hogy könnyebb a bűn és élvezet rabjaként élni — annak hősi vér folyik az ereiben. Túl sok a csábítás; a sátán óriási hadsereget állított szolgálatába. Mindent felhasznál a saját céljaira, amit emberi elme csak kigondolt és megalkotott. A sajtó nagyhatalma leginkább őt szolgálja és azon van, hogy óriás kígyóként körülfonja a földet, gyűrűit mindíg szorosabbra és szorosabbra vonja, hogy senki se térhessen ki mérgező hatása

alól. Naponként és óránként ontja mérges váladékát, hol szavakkal, hol meg még inkább képekkel bizonygatja az embereknek, hogy a test a legelső, s az élvezet a legszebb dolog a világon. Erőszakkal akarja az embert Istentől elszakítani. A politika hatalma, a gúnyolódás fegyverei, a színház, a mozi, a rádió, a sport, a sajtó, mindmind a maga módja szerint arra irányul, hogy az embert eltérítse Istentől. Jégesőként zúdulnak ránk a támadások, úgyhogy nem egyszer még a jóindulatúak is mintha megtántorodnának, mert az ellenséges lövedékek füstfelhőitől nem látják a napot és az ellenség vad üvöltésétől nem hallják Isten és az igazság szavát.

A külső hatalmak támadásaihoz járulnak saját benső rossz hajlamaink. Féktelen szenvedély leselkedik bennünk, hogy a kedvező pillanatban magához ragadhassa az uralmat. És ha azt hisszük, hogy már rég legyőztük őt, elhaló ereje utolsó fellobbanásával újból ellenünk támad, mert nincs nyugta, míg vagy ő nem győz le bennünket, vagy mi teljesen le nem gázoljuk őt. Jaj annak, aki e küzdelemben *egyedül áll!*

De nekünk nem kell egyedül küzdenünk; bennünk van a mi hatalmas szövetségesünk. Igen, szívünkben lakozik. A mi hűséges, erős, legyőzhetetlen szövetségesünk: Jézus Krisztus. Hallga! Itt van az Isten! És ahol Jézus van, onnan az ördög riadtan menekül, mert nagyon is ismeri erejét. Ahol Isten lakozik, azt a helyet messzről elkerüli, mert fél a kereszttől és mindentől, ami a kereszttel összefügg.

Ezért küldi ki segítőtársait, hogy ostromolják meg lelkünk erősségét és vegyék be azt. Édes a sziréndal, mellyel az ördög csatlósai érzelmeinket áztatják s velük szövetkeznek, hogy ezek-

kel együtt rántsák a lelket is bűnös élvezetekbe. Nehéz, nagyon nehéz ez a küzdelem. De a mennyországba való utazás, — mint azt egy valaki írta — nem hálókocsiban történő kényelmes utazás. Aki célhoz akar jutni, annak kardot kell rántania, hogy lelkének ellenségeit magától távol tartsa. És fogja kezébe a vakoló kanalat is, dolgozzék lelkének épületén, hogy az valóban Isten templomává legyen. Jézus sokkal többet ad lelkünk templomának szépségére, mint nagy bazilikák külső pompájára.

Nehéz a küzdelem, és csak azok fognak győzni, akik Jézussal együtt harcolnak. Küzdelmeik közepette csakúgy érzik ők is a gonosz csábításait, mint a többiek; az ő érzékeiket is hízlelge simogatja a bűnös élvezet andalító dala; de ők elfordulnak tőle és szemük Jézust keresi, akit magukkal hordanak. Ha a gyári munkáslányok korán reggel munkájuk előtt a templomba mennek, hogy Jézust egész napra magukkal vigyék, akkor megértjük, hogy fehér liliomukat miért viszik tisztán keresztül a sok mocskon. És ha ismerjük a sok-sok ifjúnak rejtett titkát, akik napközben hívő szemmel tekintenek az Úrra, Istenre, nem kell sokat kérdeznünk, honnan merítik az erőt hősiességükhöz. És ha a világ tomboló viharában állandóan találunk maguknak néhány percet, hogy az oltár elé térdeljenek vagy legalább is a szívükben lakozó Jézussal visszavonuljanak egy pillanatra s esdő imában kérjék Őt: „Jézusom, kit szívem mélyén magammal hordozok, maradj velem!” — a kísértések lelkükről, mint vaspáncélról pattannak vissza.

Olyan kimondhatatlan sok függ attól, hogy kellő időben gondolunk-e Jézusra vagy sem. Az ellenség ostromol. Nem nyílt erővel: hisz akkor

védekeznénk. Baráti mosollyal közeledik. Édes szavakkal igyekszik behálózni bennünket. Egy pillanatra talán ingadozni fogunk s gondolkodunk, hogy mitévők legyünk. Az ellenség olyan meggyőzően beszél, mintha legnagyobb jóakarónk volna. Szerencsés, aki ezekben az órákban gondolkodási időt szakít magának, hogy az ügyet Jézussal nyugodtan megbeszélje. Előbb látnunk kell Jézust, beszélünk kell vele, hogy a csábító-nak helyes választ adhassunk.

Megható karácsonyi szokás dívik a híthű katolikus Irországbán. Amikor a téli éjtszaka lassan leszáll és fátyolát borítja a földre s az egész sziget gyermekszívecskéi ujjongó dobogással várják a Jézuskát, akkor Irország nyugati részén az asszonyok gyertyát gyújtanak ablakukban. Hűséges szeretettel gondolkodnak arra a hosszú útra, melyet a legszebb és legtisztább Asszony a karácsony előtti napokban tett meg élettársával Betlehembe, jóságos szívük könnyörülettel telik meg irántuk, mivel senki sem akarta őket befogadni. Meggyújtják gyertyáikat, hogy Mária és József, ha arra vonulnak, megtalálják az utat és tudják, hova térhetnek be. Jóságos tekintetük végigjárja a messze tájat kémlelve, hogy nem jönnek-e még? Gondosan kinyitják a ház ajtaját és egész éjjel nyitva hagyják, hogy a Szent Család betérhessen hozzájuk és az isteni Gyermekek a meleg tűzhely mellett puha fekvőhelyet adhassanak.

A hívő Irország nem halad el vakon Jézus mellett. Meglátja Őt és befogadja s örvend, hogy Nála lehet. Életük legnagyobb örömének tekintnék, ha az Úr legtisztább szolgálója egyszer valóban náluk kérne szállást. De szívükben is hívő lélekkel látják Jézust. És mivel Jézusra tekintettek, mivel Őt szerették, azért voltak legyőzhetet-

lenek az évszázadokon át tartó küzdelemben az ellenséges túlerővel szemben. A protestáns Anglia mindenáron el akarta rabolni Írország ősi hitét. Kényelmes életet, szép otthont, segílyt ajánlottak fel az íreknek, ha eljárnak a protestáns istentiszteletre és gyermekeiket protestáns iskolába küldik. Ők azonban inkább éhenhaltak az utcán, inkább elnézték, mint nyomorognak és pusztulnak el gyermekeik, mert nem adhatnak nekik kenyeret, inkább engedték, hogy kiűzzék őket házaikból, tanyáikból. És mégis kitartottak hitükben; Isten gyermekei akartak maradni; tudták, hogy Isten bennük él.

Nehéz a küzdelem önmagunk ellen is. Gyakran olyan nehéz, hogy képtelenek lennénk magunkat legyőzni, ha Isten erős keze nem segítene nekünk. A nagy angol vértanú, Fischer, mikor a vesztőhelyre vezették, felnyitotta a bibliáját, hogy erőt merítsen belőle. És ezeket a szavakat olvasta: „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, egyedül az igaz Istent és akit küldöttél, Jézus Krisztust.” (Ján. 17, 3.)

Igen, ha Istent mindig jobban megismerjük, ez a megismerés segít és erősít bennünket. Ha Jézust mindig jobban megismerjük, megtanulunk hívő szemekkel nézni rá, és szeretettel hallgatni szavát, ha megszólal szívünkben. És ez még inkább meg fog történni, ha Jézus Szíve szerint alakítjuk magunkat, ha vigyázunk arra, hogy életünk nagy átalakulása az Ő Szívének sugallatára és mintaképe szerint történjék. Nála megtaláljuk minden hibánk orvoslását, bármi legyen is az.

Hiúk és kevélyek vagyunk . . . Jézus alázatos szívű.

Indulatosak és haragosak vagyunk . . . Jézus maga a szelídség.

Írügyek és féltékenyek vagyunk . . . Jézus.
tele van szeretettel és odaadással.

Gyengék vagyunk és félünk az áldozattól
. . . Jézus csupa áldozat.

Beszédünk szeretetlen és könnyelmű . . .
Jézus hallgatásra tanít bennünket.

Nem vagyunk őszinték és hazudunk . . .
Jézus maga az igazság.

Rabjai vagyunk az érzékiségnek . . . Jézus
a ragyogó tisztaság.

Átkutathatod egész életedet, Jézusnál minden hibádra megtalálod a gyógyszert. Csak meg kell tanulnod, hogy Ő szerinte alakítsd magadat, hogy Őrá nézz, hogy Őt tartsd szem előtt. És rá kell eszmélned arra a kimondhatatlan boldogító tudatra, hogy csak Jézus Szívének szabad élned, hogy Isten mindig és mindenütt veled van.

Aki ennek az igazságnak tudatában marad, legyőzhetetlenné válik.

És növekedni fog az erényekben, fokról-fokra emelkedik a tökéletességben.

Egy apáca mondta egyszer: „Amióta ezt a titkot ismerem, nincs többé szükségem részletes lelkiismeretvizsgálásra: hisz azóta többé nem vétkezem.” Egy fiú pedig így fejezte ki ezen orvosság hatásán érzett örömét: „Az ember egészen más vágású legény lesz, ha tudja, hogy közel van Istenéhez.” Egy anya pedig boldog elragadtatással ismerte be: „Amióta tudatában vagyok annak, hogy Jézus bennem lakik és közben dolgozom, Vele beszélgetek, egész életem olyan, mint valami gyönyörű, boldogító istentisztelet.”

Igen, ha tudjuk és gondolunk rá, hogy Jézus nálunk van . . . akkor egész életünk gyönyörűsége, fönséges istenszolgálat.

Kegyelmed ajtaját zörgeti
Egy szegény gyermek, ó Jézusom,
Ó, nyisd ki, nyisd ki, jer hozzám!
Annyi sok a szegény gyermek;
A legszegényebb én vagyok,
Gyengeségem tudatában
Előtted, ó Jézusom,
Térdeimre borulok.
Szívedre ölelj engem,
Szívedre, mely mindenkinek,
De főleg a szegényeknek
Mindörökre tárva áll.
Szíveden hadd pihenjen,
Jézusom, egy boldog gyermek.
Így, most jó, most otthon vagyok,
S a sok boldog gyermek között
Nincsen nálam boldogabb.

Most Helena.

JÉZUS ÉS A HALLGATÁSOM.

Aki Jézust szívében hordozza és ennek a boldogító valóságnak tudatában él, az csendes, kitartó buzgalommal fog jellemének kialakításán dolgozni. A nagy példakép mindig szeme előtt lebeg, a szerint formálja át magát. Először az esetlen nagy sziklatömböknek, melyekben a nyers emberi természet és fékezetlen erők még szabadon működnek, kell nagy vonásokban az Isten gyermekeinek igazi alakját felvenniök. És erre is áll a régi mondás: „Mindennap egy vonást!” Az embernek mindennap kell azon valamit dolgoznia, hogy Isten gyermekévé alakuljon át. Ez bizony a legtöbb ember számára igen nehéz munka és sokszor úgy rémlik nekik, mintha egy lépést sem haladnának.

Az önnevelés terén a legnehezebb, de talán a legérdemesebb munka a hallgatás erényéért való küzdelem, mely Isten-emberi példaképünknek annyira sajátja volt. Róla írta az evangélista e csodásan szép és mélyértelmű szavakat, melyek annyira jellemzik Krisztusnak a hallgatás terén való nagyságát: „Jézus pedig hallgatott.” Mint kőbe vésve vagy ércbe öntve áll ez a mondat a Szentírásban és ékesen beszél minden idők emberekhez, azokhoz a kis emberekhez, kiknek oly végtelenül sok szavuk és mégis olyan végtelenül kevés mondanivalójuk van. Az igazi nagyság nem beszél sokat, hallgat. Minden idők legnagyobbikát

és legjobbját e szavakkal dicséri az evangélista: „Jézus pedig hallgatott.”

Jézus tudott hallgatni. A Mindentudó elrejtí tudását szíve mélyén. Nekünk embereknek pedig, akik olyan kimondhatatlanul keveset tudunk és azt is tökéletlenül és hiányosan, nekünk sokszor annyi mondanivalónk van, hogy szívünk forráshoz hasonló, mely szünet nélkül csobog. A hallgatás, a hősies, önfegyelmezett hallgatás művészetének kevés mestere van. Igaza lehetett annak, aki azt mondta, hogy meggondolás nélkül szentté lehetne avatni azt az embert, aki jól tud beszélni és jól tud hallgatni. Ez a mondás nem egyéb, mint Szent Jakab apostol gondolata, aki „tökéletes emberek”-nek nevezi azokat, kik szavukkal nem követnek el hibát. Valóban! Nagyszerű mondas. Mert férfiak az ilyenek, kik uralkodnak magukon, akikben meg lehet bízni, mert híven őrzik szívükben titkukat.

Azt hinné az ember, hogy mi sem könnyebb a hallgatásnál. De ha közelebbről megvilágítjuk a kérdést, látni fogjuk, hogy mi sem nehezebb, mint helyesen beszélni és helyesen hallgatni. Külön iskolákat és egyesületeket alapítottak a szónokok kiképzésére. Vajjon lesz-e valaha olyan egyesület, melynek tagjai azt tűzik ki célul, hogy kellő időben beszéljenek és kellő időben hallgassanak? Nem hinném. Pedig ez olyan feladat volna, mely bizonyára érdekelné a nemesebb lelkeket. Semmit érő dolgokat mondani nem művészet. De valami okosat vagy éppenséggel kiválót mondani, — azt már nem találja el mindenki. És mikor a szavak tomboló erővel törnek ajkunkra, hallgatni csak azok tudnak, kik igazán uraik cselekedeteiknek.

Sok ember nyugodtan enged szabad folyást

fékezetlen beszélő hajlamának. Nem is gondol arra, hogy nem ártana egy kis önuralom gyakorlása. S hogy kellene egy kis önuralmat is gyakorolniok. Ha pedig eszükbe jut, hiányzik az erkölcsi erő, hogy a jószándék tetté váljék. Ezerféle formában teszi meg a pletykázkodás világkörüli útját. Minden nyelvet, minden tájshólást ismer, éppolyan bátran tér be aranytól pompázó palotákba, mint a kis kunyhóba, nem retten vissza sem a zárdák szentségétől, sem a szerzetesek kámzsájától; mindenütt talál barátokat és követőket. Csak nagyon ritkán mutatkozik a valódi alakjában, lépjen fel akár a bizalommal való visszaélés gyűlöletes formájában, akár pedig mint maró kritika, mely nem egyszer a kötelesség, sőt vallásosság leple alatt marcangolja szét és lábbal tiporja mások becsületét.

Senki sem szereti ebben a rút alakban. Senki sem akar társaságában mutatkozni; senki sem akarja ismertető jeleit magán viselni. És mégis majdnem mindenki kedveli; titokban keresik fel és örülnek neki. Mindenki gyűlöli őt fivérében és nővéreben. El vannak képedve, hogy mások így beszélnek és látszólag észre sem veszik, hogy ugyanazt a hibát követik el ők maguk is.

Gyűlölségből és ellenszenvből;
irigységből és szeretetlenségből;
megsértett büszkeségből;
haszonlesésből és önzésből;
fecsegésből;
öntetszelgés vágyából;
haragból és elkeseredettségből;
azon igyekezetből, hogy dicséretet
és elismerést nyerjünk,
bosszúvágyból.

Nem találunk sok embert, kinek beszéde feddhetetlen volna. És ha ki akarnád zární házad-ból azokat, kik felebarátjukról szeretetlenül beszél-nek vagy más tekintetben feledkeznek meg maguk-ról beszédeik közben, talán elsősorban magadat kellene kiutasítanod. Szent Ágoston joggal köve-telhette meg, hogy át ne lépiék háza küszöbét, akik felebarátjukról akarnak beszélni, pletykál-kodni, mert maga is betartotta ezt az elvet.

Nagy művész az, aki beszédeiben mindig és mindenütt megtartja a helyes mértéket és helyes határokat, mert ezt nagyon nehéz elsajátít-tani. Tulajdonképen csak azok tanulják meg ezt a művészetet, akik az erőt a legmélyebb forrás-ból merítik hozzá, magából Istenből. Abból a gondolatból, hogy Jézus nálunk van, szívünkben lakik.

Jézus nálam van! Az Ő szent teste érintette reggel nyelvemet, drága vére nedvesítette ajka-mat; és megszentelte egész napra. Az Úr angyala egykor az áldozati oltár izzó parázsával tisztította meg Izaiás próféta ajkát, hogy csak azt mondhassa, ami helyes. És amikor mi reggel az oltár elé lépünk és így kérjük Istent: „Uram, küldj ki engem a mai napon a világba, küldj ki engem a te szőlődbe!” — akkor nem angyal fog leszállni, hogy ajkunkat megtisztítsa, hanem maga Jézus jön hozzánk az oltárról és ő szenteli meg nyelvünket és ajkunkat. És szívünk legmélyéig megrendül. S ezzel a megrendítő gondolattal távozzunk a templomból: „Jézus érintette ajkamat, nyelvemet, szívemet; Ő szentelte meg őket; tehát szentül kell őriznem azokat egész nap. Az a nyelv, amelyen az Úristen pihent, nem mondhat egyetlen rossz vagy könnyelmű szót sem; azok az ajkak, melyeket a Bárány vére nedvesített, nem

ejthetnek ki egyetlen szeretetlen szót sem. És abban a szívben, amely Jézust zárja magába, nem lakhatik irigység, féltékenység, rosszindulat, bosszúállás.

Ha Jézus nálam van, úgy kell gondolkodnom és cselekednem, mint Jézus, meg kell tanulnom úgy hallgatni, mint Jézus hallgatott.

Hogy Ő mikép gondolkodik és cselekszik, azt tudjuk. Hisz maga mondta: „Ne ítéljetelek, hogy meg ne ítéltessetek!” — továbbá: „Amilyen mértékkel ti mérték, nektek is olyan mértékkel mérnek vissza.” Ijedt borzongás remegteti meg lelkünket e szavak hallatára, ha jól átgondoljuk azokat és ráeszmélünk arra, hogy hányszor ítélünk már meg másokat, mikor ahhoz semmi jogunk sem lett volna; hányszor törtünk pálcát mások felett, mikor senki sem hatalmazott fel rá, hogy ítélkezzünk felettük; hányszor mértünk nem a szeretet, hanem a szeretetlenség, keménység, a keserűség mértékével!

Elvárhatjuk-e Jézustól, hogy kegyes bíránk legyen, ha mi magunk keményen, ridegen ítélkezzünk felebarátunk felett?

Hogyan remélhetjük, hogy Ő elhallgassa vétkeinket, ha mi mások vétkét a szélrózsa minden irányába kikürtöljük?

Hogy gondolhatjuk csak egy pillanatra is, hogy Ő szeretete palástjával elfedi bűneinket, mikor mi a mások bűnét durva lelkiülettel az egész világ előtt leleplezzük?

Jézus szabadon, nyíltan beszél. Az ő szava világos és egyértelmű. Ne ítéljetelek, hogy meg ne ítéltessetek! Csak azért mondta volna az Üdvözítő ezeket a szavakat, hogy legyen mit könyv nélkül betanulnunk? Nem; világítótornyok e szavak, hogy megtaláljuk az utat az élet tengerén. Jézus

azért beszél így, mert átélte az emberiség nagy nyomorát, mely az egymás iránt való kimondhatatlan keményszívűségből és szeretetlenségből fakad. Ő nem azt akarja, hogy az emberek egymást szétmarcangolják, mint a fenevadak; hanem, hogy szeressék egymást, mint testvér a testvért.

Hogy Jézus hogyan gondolkozott, jól tudjuk. Megmutatta a farizeusoknak, mikor a házasságtörő asszonyt vezették hozzá. Eleinte egy szót sem szólt, mert szíve mély undorral telt el az árulkodókkal szemben. Mintha semmi köze sem volna az egész üggyhez, lehajolt és írt valamit a homokba. De aztán felegyenesedett és a bírákhoz fordult, akik lesújtó ítéletet vártak az asszony számára. Csakhogy elszámították magukat. Nem a bűnös asszonyra, hanem rájuk sujtott le az Úr ítélő szava: „Aki közületek bűn nélkül van, az vesse rá az első követ!”

Jézusnak igaza van. Aki maga bűnös, akinek bűnbánólag kell mellét vernie és könyörögnie: „Uram, légy irgalmas nekem, szegény bűnösnek”, annak nincs joga ítélőbíró gyanánt fellépni. Mikor olyan elhamarkodva és élesen ítéled meg felebarátodat, mintha részese volnál Isten mindentudásának, nem érzed-e szíved mélyén felcsendülni a komoly intő szót: „Ha bűn nélkül vagy, akkor dobj rá követ!”

Jézus itt van! Miért nem fordulsz Hozzá, mielőtt ítélkezel? Miért nem kérdezed meg az Ő véleményét, mielőtt követ emelsz, hogy felebarátodra hajítsd? Azt hiszem, ha így tennél, ha nem mennél el Jézus mellett, mielőtt az ítélőszékre ülsz, nagyon sok minden nem történnék meg. Sok könny maradna elsíratlanul, sok szív az útszéli tövisektől megtépázatlanul; sok nő és férfi nem állna félre csüggedten és bátortalanul, sok

szív nem volna telve haraggal és elkeseredéssel; sokan nem térdelnének zokogva, durva kezek által feldúlt boldogságuk romjain; sokan nem vonszolnák életük jó részét nyomasztó teher súlya alatt, mivel a maró kritika minden reményüket és törekvésüket csírájában elfojtotta; sokan nem váltak volna embergyűlölökké, akik most magánosan és elkeseredve bolyonganak az élet útjain.

Jézus itt van! Vajha állandóan gondolnál erre az igazságra! Ha egy pillanatra sem feledkeznél meg róla!

Akkor majd nem tipornád és szennyeznéd be felebarátod becsületét, csak azért, hogy jó társalgónak tűnjél fel. Vagy azért, mert nem tudsz ellenállni azon ingernek, hogy ujságot kürtölj ki, — vagy mivel nincs benned erő, hogy egy jó tréfáról, vagy gúnyos megjegyzésről lemondj, bár jól tudod, hogy éles törként fogja megsebezni felebarátod szívét.

Jézus nem így cselekednék.

Akkor nem hoznád nyilvánosságra embertársaid bűnét. Még akkor sem, ha csupán te ismered azt. Én úgy gondolom, hogy Jézus Szívében örökre bezárva maradna ez a titok. Olyan boldogító érzés az, mikor felebarátunk titkát egyedül mi tudjuk és azt mondhatjuk neki: „Testvér, légy nyugodt. A te titkod a szívemben biztosabban megmarad, mint a legerősebb zár mögött. Én nem fogom becsületedet sárba tiporni; titkod velem fog a sírba szállni.” Nemeslelkű emberek képesek erre. De a tucatemberek elmondják titkukat az első jött-mentnek, mintha egyedül nem bírnák azt hordozni. Lehet, hogy ritka az az ember, aki hallgatva megy el felebarátja hibái mellett, aki a helyett, hogy lerántaná róla

a leplet és követ hajítana rá, buzgó Miatyánkot mond érte. De ha egyáltalában vannak ilyen emberek, akkor azok lelkük mélyéből jók, Jézussal élnek és Jézus szerint formálják magukat.

Még ha nyilvános is felebarátjuk hibája, akkor sem beszélnek róla. Nem szokásuk a haldoklót lábbal taposni és a porban fetrengő becsületet még jobban sárba tiporni, hogy azt soha többé tisztára ne lehessen mosni. Jézus nem emelt követ a házasságtörő asszonyra sem, pedig mindnyájan ezt tették és bűne nyilvános volt. Azok, akik Jézussal élnek, védőleg állnak felebarátjuk becsülete mellé; még akkor is meg tudják becsülni ezt a drága gyöngyöt, ha szemétkben hever. Távol tartják magukat azoktól, akik csak növelik a vétséget. — A Jézust követők inkább elvesznek belőle, a szeretet palástját borítják rá, a hallgatás jóságos leplébe takarják, amíg végül egészen eltemetve fekszik a szeretet hegye alatt.

Jézus itt van! Biztosan megfélekedteztél róla.

Lehetséges volna-e másképp, hogy olyan titkot, melyet a meghitt szeretet óráiban bíztak rád, önző hiúságból másoknak elárulnál?

Lehetséges volna-e, hogy irigy, rosszindulatú érzelemből a jót, ami felebarátodban van, lekicsinyelnéd?

Lehetséges volna-e, hogy embertársaid hibáit nagyobbítva házról-házra járnál azért, hogy magadnak szabad utat biztosíts?

Lehetséges volna-e, hogy sötét árnyékokat vess felebarátodra, mert a rút bosszúállás elégtételért kiált szívedben.

Lehetséges volna-e, hogy sunyi arculattal ítéletet mondj azokról, akiket magadnál kevésbbé tartasz vallásosnak?

Lehetséges volna-e, hogy mindent és min-

denkit gúnyolódások maró savának tennél ki?

Lehetséges volna-e, hogy embertársaid munkáját gúnyos ajakkal lekicsinyeled?

Nem, mindezt nem tennéd, ha valóban Jézussal élnél.

Mert Jézus sem tenné ezt.

És mindezt csak úgy tehetted, és teheted, mert elfelejtetted, hogy Jézus nálad van.

És mert nem érted meg az Ő szavát: „Mezítelen voltam és felruháztál.”

Sokszor látjuk Őt mezítelenül. A szegényeiben, akiknek csak néhány rossz rongyuk volt, hogy a hideg ellen védekezhessenek.

De mezítelenül látjuk azokban az emberekben is, akiknek becsületük van széttépve, beszennyezve, lerongyolódva. Sáron és poron keresztül jönnek, egész életútjuk a nehézségek és kísértések tövisbokra. Most itt állanak és mintha szemük esdekelve kérne: „Testvér, ne vess meg engem! Ne hajíts rám követ! Ne rántsd le a becsület utolsó foszlányát lelkemről!”

A legtöbb ember elfordul tőlük és azt mondja: „Éz egy semmirekellő. Ne tűrjük meg őt közelünkben, utasítsuk el házunk küszöbéről. Tisztességes ember nem mutatkozhatik társaságában. Becsületét beszennyezte, lelke a bűn jelét viseli.”

Az olyan ember azonban, akinek homlokán az élő hit jele ragyog, kinek vonásain az Istennel való bensőséges együttélés fénye világlik, aki állandóan tudatában van annak, hogy Krisztushordozó, aki a tabernákulum tündöklő sugarait lelkében viseli, az másképp gondolkodik. Mert fülében cseng a lelke mélyéről feltörő szó: „Mezítelen voltam, és felruháztál.” „Ne ítélj!” Az ilyen ember nem fog egyetlen kemény szót sem kiej-

teni. És ha nem is tud segíteni, hallgaton megy el felebarátja mellett a nélkül, hogy eszébe jutna rá követ hajítani. És töprengeni fog: „Mit tehetnék ennek a szegény embernek érdekében, hogy visszanyerje becsületét? Hogy lelkét felruházzam?”

Az olyan ember, aki Jézussal él, tudja, hogy a szeretetteljes hallgatás nehezebb és ritkább erény, mint a szeretetteljes beszéd.

És hogy talán a hallgatás a legszebb szeretetszolgálat, amit egy szegény lélekkel gyakorolhatunk, kit az élet súlyos sebekkel borított, és aki most segítségért esdve könyörög hozzánk:

„Testvér, ne hajíts rám követ!”

JÉZUS ÉS A MAGÁNOSAK.

Mikor ezeket a sorokat írom, arra a sok-sok emberre gondolok, akik magánosan állnak a világban. Emberekre, kik el vannak keseredve és szinte jéggé dermedtek, mert csalódtak, mert be lettek csapva; emberekre, akik életüket céltalannak és haszontalannak tekintik, akik meg vannak győződve arról, hogy semmi feladat sem vár rájuk. Mert nincsen nagy hatáskörük és nem sodorják őket a lelkesedés és elismerés ringó hullámai; mert kalászt sem lelnek ott, ahol szép aratást vártak. Azokra az emberekre gondolok, akiket az élet valamely okból az elhagyottak szigetére vetett és akik egy nagy eszme után vágyakoznak, mely betöltené lelküket; mely értelmet adna munkájuknak, szenvedéseiknek és magányukat a csendes megelégedés és a tiszta öröm sugrával bearanyozná. Hozzájuk szeretnék egy pár vigasztaló szót szólani és odavezetni őket a tabernákulum nagy Magánosához, Jézushoz, hogy az Ő isteni szívéből merítsenek igazi létörömet és élettartalmat.

A magánosságtól a legtöbb ember titkon megborzad. És ijedten gondol arra az időre, mikor már nem fürödhet ujjongva az élet kevély sodrában. A mélyérzésű, komoly emberek hálások Istennek, ha nekik az idő és az örökkévalóság között még egy arasznyi kis időt enged arra, hogy önmagukkal foglalkozhassanak, hogy figyel-

hessenek Isten sugallatára, melyre a hétköznapi zsbongásban oly sokszor nem hallgattak vagy nem is hallgathattak. Megtanulták a világot megismerni. Tudják, hogy csak a mélyen vallásos, Istennel élő ember éli igaz művészettel az életet, miután előtte már minden fátyol lehullt, melyet ifjúság, szerencse és öröm szőtt életükre. Tudják, hogy a világ egy nagy szélhámos, aki rút hálátlansággal fizet. Nem ismeri a hűséget, kegyetlenül taszít el magától mindenkit, akinek arcán az ifjúság üdeségét az öregség barázdái váltották fel.

Meg tudom érteni, hogy kimondhatatlanul keserves lehet annak az embernek, aki egész szívvel csüngött az élet örömein, aki mohó vággyal szürcsölte serlegét, és érzi, hogy lassankint mindenki elhagyja. És nem tudja, mit tegyen elhagyatottságában és megijed tőle, mikor sötét, beesett szemét rámereszti. Szánalmas az ilyen ember. Mert a magányt szeretni kell, különben szerencsétlenné tesz. Aki gyűlöli, annak számára kérlelhetetlen, kemény zsarnok. De aki szereti, azt magához öleli, mint ahogyan egy jóságos édesanya szerető karjaiba zárja gyermekét, aki az élet szennyes árjából sebzett lélekkel tér haza.

Vannak emberek, akik magánosak, de nem érzik a magánosságot. És nem szenvednek miatta. Érett, tapasztalt emberek gyakran nem is éreznek vágyat a zajos élet után. Ők megismerték az embereket és átlátnak a színes mázon, mellyel valódi lényüket takarják. Ha van hivatásuk, aminek idejüket és erejüket szentelhetik, akkor ritkán érzik szükségét annak, hogy emberekkel összejöjjenek, akikben csak drága idejüknek elrablóit látják. Nekik még túlságosan sok elintézni valójuk van a földön. A magány nekik nem elviselhetetlen kín, hanem inkább a nagyítottaknak

forrása, „az erősek anyaföldje”. Belőle merítik erejüket. És igazuk lehet azoknak, akik azt mondják, hogy minden, ami nagy és jó, a magányban születik.

A határozott egyéniségű emberek is gyakran magánosak. Nem is igen keresik társaságukat, mert nagyon mélyre néznek. Ezt pedig a legtöbb ember nem szereti. Sokkal jobban szeretik a köznap embereket, kiknek kutató tekintetétől nem kell félniök, kiknek jelenlétében nincs az az érzésük, hogy szívüket el kellene takarniök. Olyan kellemes és kényelmes fejünket hasonló gondolkodású emberekével összedugnunk és beleilleszkednünk a köznapiság keretébe. Ahhoz, hogy az ember jól egyék-igyék, fecseljen, pletykálkodjék, a távollevőkön mulasson, egyet-mást rájuk fogjon, mert nem tudnak védekezni, olyan dolgokról beszéljen, amelyeket mindenki tud, hogy nagyra legyen olyan tapasztalatokkal, melyeket az újságból merített, kellemes társ legyen bor, asszony és zene mellett; ehhez nem szükséges lelki nemeség. De éppen azokat az embereket szeretik, akik ezekben kiválóak; ők a kedvelt, szívesen látott vendégek. A gondolkodó, kutató elmék, a magasan szárnyalók és mélyre nézők, akik benső undorral fordulnak el a mindennapi élet forgatagától, azok gyakran magánosak. De nem, ezek csak magánosaknak látszanak; mert a valóságban életük telve van tűzzel és erővel, munkával és boldogsággal. Éppenséggel nem is kívánnak szakítani a magánnyal, és ha valamely okból kénytelenek társaságba menni, szívük mélyén felsóhajtanak: „Adjátok vissza magányomat!” Mindegyik csak azt tapasztalták, hogy minél többször mennek emberek közé, annál kevésbé tudják megőrizni emberi mivoltukat. És jól tudják azt

is, hogy vannak emberek, kiket az élet árja körülzajong ugyan, de szívükben nagyon is magánosak.

De van azért sok olyan ember is, ki sokat szenved a magánosság terhe alatt. Vannak, akik már fiatalságukban is magánosak voltak, mert nem volt senkijük, aki megértette, szeretne volna őket, s aki legalább az út egy kis részén elkísérte volna őket. Ifjú szívük gyakran vad erővel vágyott szeretetre és azon emberek társaságára, akik mitsem akartak róluk tudni. Ezek nehezen barátkoznak meg a magánnyal, hanem rendszerint elkeselednek és embergyűlölők lesznek.

Másokat ismét lassankint vetett ki az élet a magánosság szigetére. Egyeseket hivatásuk kényszerített magánosságra, másokat meg a betegség űzött ki a nevető emberek társaságából. Körülöttük elhaltak a kortársak, gyermekeik egymásután elhagyták az otthont, míg végül a szülők egyedül maradtak. Felnő egy új nemzedék, melyet ők nem értenek meg, de amely őket sem érti meg. Úgy állnak ott, mint két szürke, viharvert szikla az új idők tengerében, melynek hullámai sötét rejtélyként zúgnak körülöttük.

Minden magánosnak, de főleg azoknak, kik nem tudnak mit kezdeni a magányukkal, ezt a tanácsot szeretném adni: „Vigyétek Jézust magatokkal a magányba és akkor az boldogít és gazdagít majd titeket. Paradicsommá válik, melyben illatos csodavirágok nyílnak, és oly gyönyört találtok bennük, hogy nem is éreztek többé vágyat a világ zajos örömei után.”

Hogy a szentéletű emberek mivé alakítják át magányukat, azt mutatja Szuzó Henrik, az Isten iránti szeretettől áthatott tanító, aki 1366 körül halt meg Ulmban és mestere volt az Isten-

nel való állandó, boldogító összeköttetésnek. Róla írják ezeket:

„Mikor étkezéshez ment, szíve mélyén buzgó elmélkedésben letérdelt az isteni Bölcsesség elé, és esengve kérte, hogy üljön vele az asztalhoz és étkezzék vele együtt és így szólt hozzá: „Édes Jézus, szívem forró vágyódásával hívlak meg és kérlek, hogy amint irgalmasan táplálsz, mutasd meg nekem ma is édes jelenlétedet.” Amikor asztalnál ült, tiszta lelke szeretett vendégét asztaltársként magával szembe ültette és sokszor szeretettel tekintett rá. Mindenegybes ételnél, mellyel megkínálták, a mennyei vendég felé emelte a tálat, hogy szent áldását adja rá és gyakran szólt hozzá benső szeretettel: „Ó, szeretett Asztaltársam, egyél most velem, Uram, vegyél és egyél a Te szolgálóddal.” És hasonló kedveskedő szavakat mondott neki.

Ha inni akart, feléje emelte serlegét és megkínálta előbb, hogy Ő igyék. És étkezésnél rendszerint ötször hörpintett a poharából, szeretett Ura öt szent sebhelye emlékére. Ha valamikor előfordult, hogy túl mohón esett neki az ételnek és itálnak, nagyon szégyelte ezt szeretett asztaltársa előtt. És ha ilyesmi asztalnál előfordult, saját maga szabott érte magának penitenciát. Egyszer eljött hozzá egy jó ember egyik városból és elmondta neki, hogy Isten látomásban így szólt hozzá: „Ha asztalnál való rendes magatartást akarsz elsajátítani, menj el az én szolgálomhoz és mondasd el vele annak minden csínját-bínját.”

Ennélfogva nem is csodálkozhatunk, hogy Szuzó Henrik így tudott énekelni az isteni szere-
tetről:

Dicső napunk fénye
 Förlümlja a csillagét.
 Ott pihen a szívünk mélyén,
 Ezerszer átöleljük Öt.
 Magának akarja a szív,
 Másnak oda sem adja.
 Ő legyen a törekvésünk
 És szerelmünk tárgya.
 Semmi hozzá nem hasonló,
 Az eget bírjuk benne,
 Ki örökké nála lakhat,
 Ő, mily boldog lenne!

Ezzel nem akarom azt mondani, hogy valamenyenien mint az a jó ember, Szuzó Henrikhez menjünk, hogy az ő módszerét megtanuljuk. Mindenki úgy közlekedik az ő Istenével, amint az malasztja által vezeti. De példájából láthatjuk, hogyan lehet a magányt gazdag élettel telíteni, ha Jézussal élünk, ha Őt tesszük bizalmas lelki barátunkká. Mi is átérezzük majd akkor azt, amit Szent Paula érzett, mikor Betlehemben a jászol előtt térdelt: „Ez az én Istenem hazája, itt kell tehát lelkem csendes otthonának lennie. Isten ezt a helyet választotta, itt kell lelkemnek tartózkodnia. Életem kis mécses legyen Krisztus részére. Lelkem csak Őerte éljen és nemzedékem csak Őt szolgálja.”

Nem helyes a magány megvetése, mert vannak szépségei, melyek másutt fel nem találhatók. És talán máshol sehol sem fogjuk Isten közelségét annyira átérezni. Az isteni Jóság érezhető közelségével kárpótlást nyújt a magános embernek mindazért, amit nélkülöznie kell. Bayard Taylord, az amerikai utazó meséli, hogy felfedező útjában Afrika szívében, a Núbiai-sivatagon ke-

resztül menve, gyakran annyira elhagyta a karavánt, hogy már sem nem látta, sem nem hallotta a többieket. Egyedül állt a sivatag végtelen magányában. De nem érezte magát elhagyatottan, sőt inkább úgy tetszett neki, mintha egy szépséges mesevilágba került volna. „Gyakran láttam a napfelkeltét, — írja — mikor a széles láthatáron egyetlen élőlény sem volt látható. Úgy kelt fel, mint egy Isten, tiszteletet gerjesztő nagyszerűségében . . . A táj színezetének hirtelen megváltozása, amint a nap megjelent, a meleg, arany szín, melyet a homok öltött, a távoli porfir-hegyek bíbor és viola árnyalatai, ez olyan csodája volt a hajnalnak, melyet sohasem tudtam mélységes tisztelet érzése nélkül szemlélni. Ez a színgazdagság teszi a sivatagot széppé: túlságosan ragyogó volt, semhogy pusztaságnak benyomását kelthetné. . . . Sohasem éreztem magamat olyan tökéletesen egészségesnek és erőteljesnek, és reggeltől estig hangosan tudtam volna ujjongani a boldogságtól . . . Szép megnyilvánulása ez az isteni Gondviselés szerető gondoskodásának, mely még a föld legsilányabb részének is nyújt kárpótló nagyszerűséget. Ahol a természet összes bájai hiányoznak, ahol semmi zöld nincs, ahol forrás sincs, mely üdítene a szomjas ajakat, ahol hűsítő árnyék nem pihenteti a fáradt vándort, oda ontotta ki Isten az ő legédesebb lehelletét, mely a szemnek tisztaságot, a testnek erőt, a szellemnek vidám derűt kölcsönöz.”

Sokan fognak átmenni a sivatagon a nélkül, hogy ennek a szépségnek csak egy sugarát is fel-fognák; nekik a sivatag nem egyéb, mint sivár, végtelenül lehangoló homoktenger, melyet csak szükségből keresnek fel. Mert nincs szemük, hogy Isten nyomdokait ebben a pusztaságban meg-

lássák és nincs szívük ahhoz, hogy Isten gondolatait átérezzék és átéljék.

Ugyanígy van ez az élet magánosságával. Egyesek meghalnak az unalomtól és undortól; mások megint szívük teljes hevével ölelik magukhoz. Csak most látják, hogy az isteni kegyelem napja kel fel számukra és megvilágítja és meggazdagítja egész életüket; csak most érzik igazán az Isten közelségét, aki betölti egész életüket; csak most hallják az Ő hangját, melyet eddig nem vettek észre; csak most tudják meg, hogy vannak az életben szépségek, melyeknek létéről eddig fogalmuk sem volt. Valaki így nevezte el a magánosságot: „az Isten fogadósobája”. Aki Istenhez akar jutni és vele beszélni, annak a magányba kell mennie, mert csak a csendben fogjuk meghallani szavát. Azok az emberek, akik a munka és az élvezetek forgatagából sohasem menekülnek a magányba, nem lehetnek Istennel élő, Istenben örvendező emberek.

Nehezen viseled a magányt? Ezt megérttem. Szíved életet, mozgást, munkát, sikert, zajt, forgalmat, küzdelmet kíván. Embereket szeretnél magad körül látni, jókedvű, vidám embereket, akik nevetnek, tréfálnak és szívük telve van tett-vággyal. Szeretnél beszélgetni, örömeidet, gondjaidat közölni velük. Az egyedüllét nyomasztólag hat rád? Néha úgy érzed, hogy fojtogat? Gondolataid menekülnek ebből a halálos csendből és te szenvedsz, mert nem tudod és nem szabad őket követned. Tekinteted égő vággyal vándorol az égen úszó fellegek nyomán és irigyeled az ablakod előtt elszálló madárcákat. Úgy szeretnél velük repülni, messze el, az emberekhez, más emberekhez, csak el, el ebből a magánosságból, mely olyan borzasztóan nehezedik rád. De te

egyedül vagy; órákhosszatt, naphosszatt egyedül. A betegágyhoz vagy láncolva, — öreg vagy és gyenge. Úgy érzed, hogy ki vagy taszítva az emberek társaságából, azok közül, akik téged megcsaltak, akikben annyira csalatkoztál, hogy fáj a lelked, hacsak gondolsz is rájuk.

Egyedül vagy, azt képzeled. És még sincs úgy. Legalább is nem kellene egyedül lenned. Jézus nálad van. Éjjel-nappal. És minden reggel újból hozzád akar jönni, hogy veled töltsen az egész napot, hogy megossa veled magányát. Hisz Ő maga is többnyire olyan egyedül és elhagyottan van az oltárszekrényben és úgy örül, ha talál lelkeket, akik Őt útitársként üdvözlik, és ujjongó szívvel magukhoz veszik. Ragyogó napként lép be életedbe, és mint a nap tiszta, meleg szépségeit a földre ontja, jóságos keze annyi ragyogó szépséget sugároz majd magányodba, hogy az egyszerre egész új világnak tűnik fel előtted. Nem látsz már benne többé süket, kihalt sivatagot, hanem kis paradicsomot, melyben a te Uraddal és Isteneddel kézenfogva sétálgatsz. Nem vagy többé egyedül, Isten van veled. Vele beszélgethetsz, neki elpanaszolhatod gondjaidat és gyermekként ujjongva kiöntheted szíved boldogságát. Oh, hogy megszereted majd a magányt, ha egyszer meglátod az Istent, ha tudsz Vele beszélni, Vele dolgozni, Vele élni! Aki egyedül halad élte magányában, az hasonló a vándorhoz, aki évekig bolyong a sivatagban és nem lát egyebet, mint homokot és mindig csak homokot. De aki Istennel jár, az mindennap új csodát él át, számára mannaesőt küld az Úr és vizet fakaszt a kopár földből, hogy szükségét ne lásson.

Magánosnak érzed magad. Hasonlónak a felhőhöz, mely nem ad vizet, a kiszáradt földhöz,

mely semmi termést sem hoz; a kalászhoz, melyben nincs mag. És ez boldogtalanná tesz. Mert te sokat szeretnél tenni az emberekért, az Istenért, a haladásért vagy bármely más eszméért. De munkád úgy látszik homokba vész. Gyümölcseit szeretnéd látni és aratni, és mégsem viszed semmire. Legjobb esetben saját megélhetésedért dolgozol, másoknak azonban nem lehetsz senkije, nem adhatsz nekik semmit, nem segítheted őket szükségükben, pedig teljes szívedből óhajtanád.

Én azt hiszem, túl sötéten látsz. Nagyon is sötéten. Mert nincs egy ember se a világon, aki nem lehetne a többiek javára. Mindenkre ráillik ez a mondás: „A te munkatered az egész világ.” A te munkaköröd mindenkre és mindenre kiterjed. Miért akarod azt erőszakkal a saját Én-ed körére leszűkíteni? Minden gondolatból, minden szóból, minden cselekedetből hullámok indulnak ki minden irányba és egyedül te tőled függ, hogy ezek erők-e vagy gyengék, hogy többé vagy kevésbé hatásosak-e. Egyáltalában nem szükséges mindenütt ott lenned és erős kézzel dolgozhoz látnod, hogy valami jót cselekedj, hogy másoknak hasznára légy. A csendes falusi emberek, akik magányban élnek, akikről senki sem tud semmit, akiknek működéséről a hírlapok nem számolnak be, talán nagyobb dolgot cselekednek, mint azok, akikről mindenki beszél. Igen, te túl sötéten látsz. A magánosak is képesek nagy tettekre és mindig igaz marad, amit Ravígnan mondott: „A magány az erők szülőföldje.”

Van valahol egy pap, akinek egész idejét, összes erejét felemészti lelkipásztori tevékenysége, úgyhogy még a köteles imák elvégzésére is alig talál időt. Emberi szemmel tekintve, kétségtelenül el kellene neki laposodnia; mert senki sem

adhat a nélkül, hogy időről-időre a saját készleteit is meg ne újítaná. Ő csak ritkán jut az imádsághoz. De imádkoznak érte mások: talán az anyja vagy nővére, talán magános lelkek, akikhez egyszer egy jó szót szólt, talán szegények és betegek, akiket egyszer meglátogatott és magányukban megvigasztalt. És az ő imájuk leesdi az ég áldását papi működésére, megóvjá őt a belső elsekélyesedéstől, természetfeletti harmattal üdíti lelkét.

Valahol messze, kint az őserdőben él egy hittérítő. A pogányok csak úgy özönlének hozzá, alig tud védekezni a nagy tolongás ellen és gyakran tűnődik rajta, honnan van ez a nagy áldás a munkáján. Tudja jól, hogy ez nem lehet szerény munkájának eredménye. De ha valaki ismerné a kegyelem titkait, az meglátná annak a sok-sok embernek imáját és áldozatát, akik valóságos hittérítők, a nélkül, hogy valaha elhagyták volna otthonukat és magányukat, de e helyett nap-nap után a pogányok megtéréséért ajánlják fel imáikat, munkájukat, áldozataikat, szenvedéseiket. Gondolod, hogy az ilyen emberek élete magános, sivár, üres? Van-e okuk szomorkodni, azért mert nem látják az eredményeket? Ha majd egyszer átléptek az örökkévalóságba, akkor meglátják, hogy visszavonultságuk ellenére is mily gazdag, termékeny, sikeres életet éltek.

Valahol valaki sikert-sikerre arat. Csak kezét kell kinyújtania, hogy leszüretelje a bő termést. Az emberek körülujjongják, ünneplik tudását, tehetségét, a század legnagyobbjai közé sorozzák. Talán mohón issza a dicsőítést, ámbár oka lenne szerénynek maradnia. Mert a siker nem őt illeti, hanem azt jó édesanyjának köszönheti, aki ott-hon, magányában éjjel-nappal gondol gyermekére

és ostromolja az eget, hogy árássa el áldásával. Ő Jézussal él, Neki hűséges barátnője és az ő kedvéért ontja bőséges áldását fiára.

Valahol kórházban haldokló fekszik. Valaki, aki az Istent már régóta elfelejtette és hitét egy tál lencséért feláldozta. Nem is akar arról hallani, hogy visszatérjen gyermekkorá hitéhez. Szíve olyan kemény és érdes, mint egy százéves tölgyfának a kérge. És mégis, lassanként megpuhul és érzékenyebb lesz. Szinte érezzük, ahogy megnyílik a kegyelem számára és szívja magába a pap vagy az ápolónő szavait. Ő maga talán semmit sem tett, hogy ezt a kegyelmet kiérdemelje. De egy magános lélek, egy ismeretlen, szerény nővér, akit senki sem vesz észre, mert maga sincs tekintettel magára, az ajánlotta fel magát áldozatul a haldokló megtéréséért. Apostoli szívének melegével szólt az Úrhoz, ostromolta az Üdvözítőt kéréseivel, hogy adja meg neki ezt a kegyelmet. Az emberek ezrei közül, senki sem gondol rá, hogy itt egy lélek a legnagyobb veszélyben forog, senki az egész kórházban nem érezte magát arra indítva, hogy áldozatot hozzon ezért a lélekért. Csak ez az egy tette meg, a magános, a szerény, az ismeretlen, aki inkább Istennel élt, mint az emberekkel, Vele beszélgetett, aki szívének egész szeretetével Istené volt. Ő egyedül borult magányában az Úr lábaihoz és emelte fel könyörögve kezét a szegény haldoklóért. Mások talán titkos keveltségükben maguknak könyvelték el a sikert, de Isten a magános nővér javára írta.

Gyakran különös érzés fog el, amikor leülök írni és a gondolat, hogy nincs tulajdonképpen mondanivalóm, szinte a földig lesujt. De aztán, mintha egy hangot hallanék, amely ezt suttogja nekem: „Irg csak tovább, hiszen olyan

sokan várnak rád! És annyian imádkoznak érted! Olyan sokan, akik magányukban nem tehetnek semmit, feltették magukban, hogy teérted imádkoznak. És olyan sokan, akikhez könyveid által valaha egy jó szót szoltál, hálájukat azzal róják le, hogy kis áldozataikat teérted ajánlják fel az Úrnak." És sokszor lelkem legmélyében felriadok arra a gondolatra, hogy milyen csalódásom lesz egyszer, amikor megtudom, hogy az emberek nekem tulajdonítják azt, ami mások érdeme. De örülök annak az órának, amikor megismerhetem mindazokat, akik velem dolgoztak, velem imádkoztak, velem együtt áldozatokat hoztak, mindazokat a magános, szerény embereket, akik életüket üresnek és céltalannak látták ugyan, pedig önzetlen, apostoli lelkületük hatalmas hullámaik minden irányban szétárasztották.

Oly sok a tennivaló itt a földön, a magánosok számára is, ha Istennel élnek, ha látni és hallani akarják azt a sok szenvedést, amely útjuk mindkét oldalán tornyosul. Aki a magányban nem akar szerencsétlen lenni, annak nem szabad mindig csak saját magát néznie, nem szabad mindig csak a saját szenvedésével törődnie, hanem nézze embertársai szenvedéseit is.

Olyan sokan vannak betegek, szenvedők, akik felebarátaik jószágában már nem tudnak bízni és az egyedüllét óráiban majdnem kétségbeesnek.

Olyan sokan vannak, akik ezer sebből véreznek, melyeket irigység, rosszindulat, rágalmazás vágott rájuk.

Olyan sokan vannak, akik nagyon elkeseredtek, mert alig hallottak valaha egy jószágos szót felebarátjuk ajkáról.

Olyan sokan vannak csüggedtek, lelkileg bénák, kik fáradtan vonszolják magukat, mert

sohasem ékesítette büszke homlokukat a siker aranykoronája.

És olyan sokan vannak, akik elvesztették Istenüket és egyedül nem találják meg az utat vissza Hozzá és talán elmerülnek a bűnben és szennyben, ha csak egy irgalmas kéz meg nem fogja kezüket.

Miért korlátozod magadat saját énedre magányodban? Miért marcangolod magad saját kicsinyes gondjaiddal? Miért nem bővíted munkakörödöt a te éned határain túl? Lásd, azok az emberek, akik a magányból jönnek, ahol Istennel éltek és dolgoztak, ezek a nagy gondolatok emberei, a jóságos szívűek, a megértők, a mindenkor készségesen segítők. Annyit tehetnének, ha akarnának, ha megfeledekeznének önmagukról és nem mindig saját magukat sajnálnák. Aki a magányban csak önmagával foglalkozik, az okvetlenül boldogtalan lesz. Annak nincs feladata, melyet el kellene végeznie, nincsenek nagy gondolatai, melyek mint a nap besugároznák lelkét és felélesztenék munkakedvét, hogy közreműködjék az emberiség nagy feladatainak elérésében.

Aki azonban a magányban Jézussal él, saját énjét félretolja és készenlétben tartja magát Isten és az Anyaszentegyház világot átölelő nagy feladatai számára, az nem panaszkodhatik, hogy munkája sikertelen, céltalan és örömtelen. Minden munkája, imája, áldozata Krisztus misztikus teste javára válik és abban valahol, valamikor kegyelmet, sikert fog gyümölcsözni. Lehet, hogy idelent sohasem tudják meg, mi is volt az ő műve, talán sohasem fogja boldogan aratni azt, amit könnyek között vetett el; de egyszer eljön az idő, amikor szeme megnyílik és túláradó boldogsággal szem-

lélheti munkájának és fáradságainak gyümölcsét.

Egyedül érzed magad. Kívánczol valaki után, akit szerethetnél, ápolgathatnál, akivel örömdöt és bánatodat megoszthatnád, valaki, aki felvidít, ha szomorú vagy, valaki, aki szeret téged, aki veled törődik, aki számára jelentenél valamit.

Ritkán akadnak emberek, akik annyira magánosak, hogy mindettől meg lennének fosztva. Ezek az élet szép járulékai, de miattuk szerencsétlenné nem kell lenni. Az emberi szeretet gyakran csalóka és önző és nagyon sokan, akik kereső szívvel jártak utána és kitárták feléje szívüket, nagyon keserűen csalódtak. Aki azonban életét Istenre alapozta, szeretetét Neki ajándékozta, az nem fogja azt sohasem megbánni.

És éppen azokat az embereket, akiket Isten teljesen magához akar vonzani, akiket nagy dolgokra akar előkészíteni, azokat lassan elszakít minden földitől. Először le kell hullniok a földi kötelekeknek, hogy akadálytalanul mehessenek Hozzá. Amint Ő maga is határtalan elhagyatottságban szenvedett és nyújtott elégtételt az emberekért, amint éppen ebben a néma egyedüllétben vitte végbe a megváltás nagyszerű művét, úgy az Ő hívei is gyakran csak akkor hajthatják végre nagy tetteiket, amikor teljesen egyedül, csakis Istenre támaszkodva állanak. Az emberektől, az emberi szeretettől, az emberek jóindulatától nem várnak már semmit sem; túlságosan belepillantottak már az örvények mélyébe. És éppen ezért, annál nagyobb bizalommal nyújtják kezüket Jézus felé, akihez közel érzik magukat. Ő hozzá vannak fűzve, mellette nem érzik a magány nyomasztó súlyát, tekintetük mindig Reá irányul, az Ő szeretetében boldogok és megelégedettek.

Emmerich Katalin magánosan feküdt hosszú

éveken át westfaliai kis parasztszobájában. Kezén és lábán az Údvözítő sebhelyeit viselte, fejében kínzó fájdalmat érzett, mintha éles tövisek volna beleverve. Rágalmazták és szidalmazták, kínozták és bántalmazták, általános megvetés tárgyává akarták tenni. És mégis, ebből a szegényes betegszobából, ettől a magános, egyszerű leánytól kimondhatatlan nagy áldás áradt szerte-széjjel. Ő akart szenvedni és vezekelni, hogy lelkeket nyerjen meg Jézusnak. És lelki gyújtópont lett, amelyből sugarak áradtak ki mindenfelé és megnyerték a szíveket Istennek. A magános Emmerich Katalin elhagyatottságában már akkor is világra szóló jelentőséggel bírt és hősi magatartása még ma is hat a szívekre.

Emmerich Katalin megmutatja nekünk, hogy a magános élet milyen nagy jelentőségű lehet, ha azt betöltjük természetfeletti értékekkel. Ha annak a tudatában élünk, hogy tulajdonképpen sohasem vagyunk egyedül, hanem Jézus mindig velünk van. Nem az egyedüllét maga a nagy szerencsétlenség: csak akkor lesz azzá, ha szerencsétlenségünknek tekintjük.

Békét szeretnél, ó lelkem,
És nyugalommal telni el,
Földi gondtól szabadulni,
Szent örömben felvidulni:
Az édes Jézust szeressed,
Akkor ezt mind felleled.
Azt még senki meg nem bánta,
Hogy csak Jézus volt a vágya,
Hogy csak érte vert a szíve,
Hogy holtig csak őt szerette.
Az édes Jézust szeretni,
Annyi, mint boldognak lenni.

Angelus Silesius után.

JÉZUS ÉS AZ APOSTOLLELKEK.

Nem szeretném, ha valaki azt gondolná, hogy itt az emberi gonoszság dalára akarok rázendíteni. A szellemek harca nem mai keletű. Minden időben Jézus Krisztus volt a központ; a kereszt választja szét az embereket. „Sokaknak romlására és feltámadására helyezett Izraelben.” Természetesen nem akarom szem elől téveszteni a mai emberiség súlyos lelki problémáit. Talán még sohasem volt lelkünk ellenségeinek harci módszere olyan veszedelmes, mint éppen ma. A társadalmi nyomor a lelki nyomorúságnak úttörője. Habár az úgynevezett materializmus tudományos szempontból már túlhaladott álláspont, úgy látszik a gyakorlati életben jobban hatalmába keríti a szíveket. A lelket, a vallást, az örökkévalóságot és a többi hitigazságot nem támadják közvetlenül, de hallgatnak róluk. Elaltatják az embereket, kik úgy érzik, hogy minden rendben van, végül a vallási kérdések iránt egészen közönyösek lesznek, elhidegülnek, nem törődnek velük. A levegővel együtt szívják be magukba a világ szellemének bacillusait, s ez természete szerint minden vallási elmélyülésnek ellensége. Csak pénzre, mulatságra, sportra, a test és a szépség ápolására van gondja. Mintha az Úr régi panasza a mi időnkre is ráillenék. „Az emberek csak a testre gondolnak.”

Nagy a lelki nyomor. És a sajtó, a művé-

szetek, a színház, a mozi uralkodik, a munkásosztály nagymérvű kiuzsorázása, az állam igazságtalansága közismert, mely egy tollvonással megfosztotta az emberek millióit attól, ami a legegységibb életfeltételük volt, s az a mélységes fájdalom, mely annyi szívet tépdés e miatt, mindez elősegíti a lelki nyomor terjedését. Az emberiség legjobbjai és a nemesebb lelkűek azonban mélyebb vallásos élet után vágyódnak; mert vallásos megnyilvánulásaink megszokott köznapiassága visszaszítja, kielégületlenül hagyja őket és új utakat keresnek, hogy a hitüket újból meleggé, tüzessé, eleven, magával ragadó életerővé tegyék. És készek arra, hogy a szent tüzet kivigyék a világba, erőiket, tehetségeiket, idejüket Isten szolgálatára szenteljék, hogy legjobb tehetségük szerint enyhítsék a nagy lelki nyomort.

Ezek apostoli lelkek. Emberek, kiknek szíve az isteni szeretettől lángol, akik maguk is bensőleg az isteni Szív közelében képezték és nevelték magukat, és akiket Isten dicsősége iránt való buzgalom emészt. A Szentatya felszólította őket, hogy támogassák a katolikus akciót, a „katolikus cselekvést”. És azóta friss fuvalom járja át sorainkat; szunnyadó erők ébredtek fel, tetterős, hősie, természetes és természetfeletti erőkkkel felfegyverezett apostolokkal akarnak kiállni a hitetlenség és a világias szellem ostroma ellenében s minden lehető módon meg akarják közelíteni a tévelygő, ingadozó lelkeket, hogy visszavezessék őket Istenhez.

Ez gyönyörű feladat! Ugyanaz, mint amelyre Jézus vállalkozott. Lelkeket akart megmenteni. Ezért lett jászolban fekvő szegény kisgyermek, ezért dolgozott mint szerény kézműves élete legnagyobb részén át Názáretben, ezért éhe-

zett és szomjúhozott, ezért engedte, hogy szidalmazzák, rágalmazzák és csúfolják, ezért ontotta ki utolsó csepp véréit.

És ez a feladata a szenteknek is. Mindegyik apostol volt a saját módja szerint és méltán állíthatjuk, hogy egy szent sem kerül be a mennyek országába a nélkül, hogy sok mást is ne vigyen be magával, akiknek lelkét Istenhez vezette. Semmiféle áldozatot sem találtak túl nehéznek, hogy a lelkeket megmentse. Szent Ambrus összeolvasztotta a templomi edényeket, hogy az arannyal rabszolgákat váltson ki; mert fontosabbnak és értékesebbeknek tartotta a lelkeket, mint a drága kelyheket és szentségtartókat. Aranyszájú szent János ezeket a szép szavakat írta: „Aki egy lelket megment, többet tesz, mintha az egész világot megmentené a végpusztulástól.” Paulinus egész vagyonát a foglyok kiváltására fordította, hogy megnyerje őket Jézusnak. A nagy misszionáriusok sem attól a gondolattól, hogy el kell válniok hazájuktól, rokonaiktól, ismerőseiktől, sem az éghajlat viszonyosságaitól, sem a vad törzsek gyilkos hajlamaitól, sem az őserdők és hósvatagok magányától, ahol nélkülözés és szenvedés volt állandó utitársuk, sem a hittérítői élet egyéb nehézségeitől nem riadtak vissza. A lelkek iránti szeretet tüze úgy égett szívükben, hogy mindig csak erre az egyre gondoltak, mindig így imádkoztak: „Lelkeket, csak lelkeket adj nekem, Uram! Minden mást végy el tőlem!” Szent Pál szívesen elkárhozott volna, csakhogy felebarátait megmenthesse. Szent András két napig prédikált a kereszten függve. Elfelejtette szenvedéseit és csak a lelkekre gondolt, akik még semmit sem tudtak Jézusról. Serapion önként lett rabszolgává, hogy lelkeket mentessen. Szalézi szent Ferenc napon-

kint élete kockáztatásával ment egy fatörzsön át a folyón keresztül, hogy megmentse azokat, akik elhagyták vallásukat. Xavéri szent Ferenc vérig ostromozta magát, hogy egy fiatalember részére ki-
eszközölje a megtérés kegyelmét és Páli szent Vince gályarab lett, hogy a csüggedteknek és el-
keseredetteknek vigaszt és segítséget nyújtson.

Ars szentéletű plébánosa, Vianney szent János el akarta hagyni plébániáját, mert azt hitte, hogy nem tud úrrá lenni a sok nehézség fölött. Már megírta a kérvényt püspökéhez. De amikor a feszület előtt térdelt és ráeszmélt arra, hogy Jézus mennyit szenvedett a bűnösökért, azonnal eltépte a kérvényt és ott maradt azon a helyen, melyet valóságos paradicsommá alakított át s ahol a lelkek százazrei találtak rá a békére és Istenükre. Minden szenvedésében és áldozatában a Megfeszített képe állt előtte. Minden zarándokban, minden gyónóban Jézust látta, aki könyörgött neki, hogy legyen könyörületes ezzel a szegény lélekkel. Mindegyik mögött Krisztus vérrel borított szent arcát látta meg. A szegény bűnös eltűnt, ő csak az Üdvözítő vérrel borított, halálosan szomorú szemeit látta és ezekért a szomorú szemekért tudott olyan szelíd és jóságos lenni a bűnösök iránt, hogy kirántotta őket nyomorúságukból, a további küzdelemre bátorságot öntött beléjük, vigasztalta és feltüzeltelte őket Jézus követségére.

Senki sem távozott tőle vigasztalanul. De az emberek nem sejtették, hogy a Szent az ő személyükben az Üdvözítőt akarta vigasztalni, az Ő szomját akarta oltani, kezeit a kemény szögek-
től megszabadítani, a bemocskolt, leköpött szent arcot letörölni, a mindhalálig szomorú szívet vigasztalni, felemelni, a korbácsütéseket felfogni, a

töviskoszorút fejéről levenni. Jézusra irányított gondolata adta neki azt a csodálatos erőt, hogy képes volt naponta 12—18 órát a gyóntatószékben tölteni. Megfelelkezett az evésről, alvásról és szívesen felejtkezett minderről, mert apostoli buzgalma a lelkekhez vonzotta.

Talán a te szívedben is feltámadt már többször a vágy: „Oh, bárcsak pap lehetnék, én is a szentek nyomán járva dolgozhatnék a lelkek megmentésén; szeretnék Jézushoz embereket vezetni. De mit tehetek én?”

Sokat, nagyon sokat. Apostol lehetsz. És azzá is kell lenned, ha ég szívedben a szent tűz. Lásd, Jézus nálad van, a lelkedben lakik. És rád is néz nagy, szomorú szemeivel, mintha kérni akarna, hogy segíts te is, hogy ne vesszen kárba az Ő drága vére olyanoknál, akik egyedül nem tudják megtalálni az utat az Ő Szívéhez. Jézusnak szüksége van rád, szüksége van a te erődre, tudásodra, segítségedre.

Megmondjam, hogy mit csinálhatsz? Nem mindenki teheti ugyanazt. De mindenki segíthet, mindenki apostolkodhatik. Manapság, mikor a lelkek még a keresztény országokban is olyan nagy nyomorban élnek, minden embernek harcba kell szállnia, hogy megvédje Jézust ellenségeivel szemben. Mindenkinak misszionáriusnak kell lennie és a világba, az emberek közé hitét diadalmasan kivinnie. A kényelmes pihenés napjai elmúltak. Jézus tanítványainak nem szabad aludniuk akkor, mikor az ellenség minden oldalról támadja Isten Egyházát és a hit erődjait ostrom alá veszi. Az ellenfélről elmondhatjuk és kénytelenek is vagyunk megállapítani, hogy közülük mindegyik apostol. De sajnos, a rossz ügynek apostola.

Hogy mit tehetsz és mit kell tenned? Hát nem tudsz imádkozni? Hisz Jézus nálad van. Az imádság keresztülhatol a fellegeken és Isten kegyelmét lehozza a földre. Ha nincs más módod az apostolkodásra, beszélj gyakran Jézussal. Kérjed Őt, áldja meg azoknak munkáját, kik harcok és veszélyek közepette munkálkodnak. Kérjed Őt, engedje, hogy mindig megtalálhassák a helyes módszert, adjon nekik bölcseséget, hogy ne romboljanak ott, ahol építeni akarnak és készítse el Ő maga a bűnösök és tévelygők szívét szent kegyelmének hatalma által.

S ha ezt még megtetézi az áldozat, ha felajánlod Istennek szenvedéseidet, gondjaidat, bánatodat és keserveidet, minden rosszat és kellemetlenséget, ami csak ér, akkor nagy tökéletasz az apostoli tevékenység rendelkezésére. Hiába dolgoznak a munkások, ha az Úr nem áldja meg munkájukat. Ezért kell, hogy az igazi apostolok mindenekelőtt Isten kegyelmét biztosítsák a maguk számára. Ha mögöttük áll az imádkozó lelkek hada, akkor biztos, hogy nem dolgoznak hiába. Mert hiábavaló minden külső tevékenység, minden szervezkedés, perlekedés, veszekedés, hiába minden tudományos felvilágosítás és bizonyítás, ha nincsenek csendes, imádkozó lelkek. Az előbbieik csak vaklövések a levegőbe. Némi zajt ütnek, de egyetlen lelket sem ébresztenek fel bűnös álmukból. Nagy igazságot mondott az a német püspök, aki egyszer azt mondotta: „Ha mi, német katolikusok, annyit imádkoztunk volna a protestánsokért, mint amennyit szidtuk őket, már régen vissza találtak volna az Egyházba.” Nem a hangoskodó kiabálók, szervezők és nagyképűek fogják megtéríteni a világot, hanem a szerény és alázatos emberek, akik Jézussal való benső össze-

köttetésükből merítik az erőt és fáradhatatlanul imádkoznak és hoznak áldozatokat a lelkekért. Hasonlóak az Üdvözítőhöz, aki mindent odaadott a lelkekért és szüntelenül imádkozott értük.

De imánk akkor a leghathatósabb, ha az a forró vágy sugallja és táplálja, hogy engesztelésül szolgáljon Istennél mindazokért a sérelmekért, melyekkel Őt bántalmazták. Postel Júlia a szentségi Üdvözítő előtt térdelt, kit házában rejtve őrzött és szíve mélyéből könyörgött, fogadná el Isten az ő életét engesztelésül mindazokért a vétségekért, melyeket akkor az Egyház ellenségei, a forradalom vad emberhordái elkövettek.

Az engesztelés gondolatát valóságosan megrendítően fejezi ki egy egészen modern költő, aki a protestantizmusból került vissza hozzánk. A közép-kor bensőségessége és az őskeresztényi erő jutott nála újból szóhoz. A lövészárokból ezt írta feleségének: „Láttam, hogy az emberek mint feszítették keresztre ökölcsapásaikkal az Egyetlent és hallottam az Ő sóhajait. Kerestem, aki megvigasztaljon és nem találtam senkit. Az Isten szerelmére kérlek, könyörögd ki számomra a kegyelmet, hogy vigasztalhasam az én Uramat a szenvedés eme idejében, mely most átvonul a földön. Mert még nem méltatott arra, hogy teljes vigasztalásban részesíthessem és úgy érzem — csak a kegyelem által érhetem el azt, hogy a részvétől, a szeretet lángjában elemésztdjék az a szív, mely őt vigasztalja . . . Mikor fogja lelkemet hívni: „Jer, szerelmem, vigasztald meg a te Uradat és szárítsd fel könnyeit és örködj nyughelyénél!” Ő, bárcsak mihamarább mondaná! Mert lásd, akkor hasonló volnék az oltár gyertyájához, mely feléli önmagát és a földi erők viasza Istenért izzana. Ő, örök Szeretetet, mikor? . . .

Imádkozz a hívásért, hogy vigasztalnom szabadjon az Urat!"

Sokat tehetsz Jézusért, akit magaddal hordasz. Imádkozhatsz, áldozatokat hozhatsz, engesztelhatsz, a nélkül, hogy nyilvánosan kellene szerepelned. De még sokkal többet is tehetsz. Jó példát adhatsz. És ez manapság mérhetetlenül nagy apostolkodás. Mert Isten országának ellenségei előszeretettel hivatkoznak a papokra és az Egyház híveire, firtatják életmódjukat és nem riadnak vissza semmiféle kíméletlenségtől és aljasságtól, mert nekik minden eszköz jó, csak célhoz vezessen. És akkor boldogok, ha elmondhatják: „Lássátok, milyenek azok, akiket eddig tiszteltetek, akik vezéreitek voltak. Hisz ők maguk sem teszik azt, amit tanítanak és hisznek. Csalók ők, ne hallgassatok rájuk!" És még sokan mások is, akik pedig vallásunk iránt nem viselkednek ellenszenvvel, manapság kritikus szemmel figyelnek minket, vajjon megfelel-e a gyakorlat az elméletnek, hogy életünk olyan-e, mint a tanaink?

Kétség nem fér hozzá, a jó példa hatalmas missziós erővel bír. Aki katolikusan él, aki vallását eleven életté testesíti, az misszionárius a szó legszebb értelmében. Példája beragyogja az egész világot és vonzza az embereket. És akik minden oktatás előtt makacsul bezárkóztak, készséggel kitárják szívüket a hívő ember bátor példájának láttára. Valamely családnak, műhelynek, társulatnak vagy egyletnek szellemét gyakran azon egy vagy több férfi vagy nő szabja meg, kiknek élete megegyezik hitvallásukkal. Toniolo egyetemi tanár, akit hallgatói rajongva szerettek, s aki nagy befolyást gyakorolt az olasz ifjúságra, vasárnaponként előszeretettel látogatott el egy szegény kis templomba, odaállt az egyszerű

emberek közé s meghallgatta valamely szerény, ismeretlen papnak beszédét. Példájának nagyobb hatása volt, mintha tudományos könyvet írt volna a vasárnap megszenteléséről.

Te is apostolkodhatsz szavaiddal, egyesületi tevékenységeddel, beszédeiddel, tanításoddal, jósággoddal, jó cselekedeteiddel, az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek gyakorlásával és főként szeretetreméltóságod által. Hány elkeseredett ember van manapság, aki Isten és az emberekkel szemben ellenséges álláspontra helyezkedik. Nagyon sokszor csalódtak, nagyon sokszor becsapták, kihasználták őket, visszaéltek bizalmukkal. Durván és keményen bántak velük, éreztették velük tehetetlenségüket, annak ellenére, hogy lelkük emberhez méltó, barátságos, jóságos bánásmód után szomjazott. Gyűlölik az embereket és az emberekkel együtt azt a vallást, melyet durva, rideg, igazságtalan emberek képviselnek.

Ó, micsoda lelkinyomorban szenvednek ezek a szegény emberek! Őket meg tudjuk érteni. De nem tudjuk megérteni azokat az embereket, akik kereszténynek vallják magukat és mégis ilyen nemkeresztény módon cselekednek és beszélnek. Jézus azt kívánja, hogy mindenkit szeressünk. Azok a szegény emberek megelégednének, ha igazságosan bánnának velük, a szeretetre nem is számítanak.

Apostol akarsz lenni? De ne felejtsd el: ha apostolként akarsz ezekhez az emberekhez menni, akkor menj előbb Jézushoz és tanulj az Ő mindent legyőző szeretetéből. Tanulj az Ő jóságából, szeretetreméltóságából. Mert a mai emberek már egyáltalán nem tűrik el azt a bizonyos uraskodó, visszataszító modort. Aki mint Jézus követe jön hozzájuk, annak Jézus jóságát és szeretetét is

magával kell hoznia. Nem szabad büszkének és kérkedőnek lennie, hanem alázatosnak; le kell ereszkednie a szegényekhez, velük egy tálból ennie, egy pohárból innia; az Üdvözítő lelkületével kell bírnia, aki azért jött, hogy szolgáljon, nem pedig, hogy őt szolgálják ki.

Egy régi közmondás szerint: „A szomorú szentnek életszentsége szomorú látvány.” Ezt a mondást minden keresztényre is alkalmazhatjuk. Az igazi kereszténynek, aki Jézussal él, aki Isten gyermeke, nincs oka a szomorúságra. Jézus tanítványának vidámnak kell lennie. És lelki vidámságát mindenhova magával vinnie. Aki nem örömteljes ember, az rossz apostol lesz. Pesszimista, búskomor emberek, akik mindig tépelődnek és saját szenvedésükben keselyüként vájkálnak, akik előszeretettel foglalkoznak önmagukkal és bánatukkal, azok nem apostolnak valók. Az apostol elfeledi önmagát és másokra gondol. Jézus sohasem törődött önmagával, Ő csak az emberiségért élt.

Az örömtelen, kemény, rideg, komor emberek rossz apostolok. Azért vidám szívvel, mosolygó arccal indulj, ha apostoli útra készülsz. Contardo Ferrininek, az ünnepelt jogtudósnak igaza volt, mikor ezt írta: „Kell, hogy a vallás felvidítson . . . Ha egész napon át más jót nem is tettünk volna, mint hogy egyik testvérünknek egy kis örömet szereztünk, akkor ez a nap bizonyára nem volt elveszett nap. Mert hiszen egy halhatatlan lelket vigasztaltunk meg.”

Ez a férfiú tudta, mit jelent egy jóságos, szeretetteljes szó a lélek számára. És vidámságát ebből a gyönyörű gondolatból merítette: „Isten közel van hozzám.” Minden szentmiséből magával vitt valamit, ami gyertyafényként világított

be életébe, minden szentáldozás örömforrás volt számára, amely nem apadt ki egész napon át. És mindenki, aki találkozott vele, aki beszélt vele, érezte, hogy ennek a benső, Istennel telt örömek sugarai őt is átjárják. Istent sugározta ki. Egész élete gyönyörűséges apostolkodás volt.

És ha igazi apostol akarsz lenni, légy te is jószagos, vidám ember. És jószagodat és életörömedet Jézussal való bensőséges viszonyodból merítsd, aki lelkedben lakik. Mert Ő hozta az igazi, színarany örömet a földre, Ő benne lett emberré az isteni szeretetreméltóság.

És ha Jézus Szívén átalakultál és megerősödtél és ragyogó tabernákulumként még az emberek közé, remélheted, hogy Isten megáldja apostoli munkádat.

Hogy világosság leszel, mely sokaknak világít és Jézushoz vezeti őket.

Hogy tűz leszel, melynél sok szív melegedik és Jézus iránti szeretetre gyullasztod őket.

Hogy gyertya leszel, mely Jézusért és a lelkekért fölemésztí önmagát imában, áldozatban és engesztelésben.

Hogy kalász leszel, mely telve van érett vetőmaggal, melyeket majd óvatosan elvethetsz az emberek szívébe.

S akkor életed nem lesz hiábavaló. És apostoli munkásságod apostoli jutalomban fog részesülni.

AMIKOR A KIS TERI AZ ÜDVÖZITŐRE NÉZETT . . .

Feszült figyelemmel csüngtek a nyugtalan gyermekszemek a hitoktatón. Mély csend, majdnem félelmetes csend honolt az egész teremben. Még a kis Gerti is, aki máskor két percre sem tudott nyugodtan ülni, mintha oda lett volna szegezve a padhoz. Benső meghatottság világoskodott a leánykák szemeiben és piroslott üde orcáikon. Micike még arról is megfélemedezett, hogy rakoncátlan fürtjeit szokott mozdulatával hátrasímtsa. Vad folyondárként, kuszáltan lógtak arcába és göndörödve simultak rózsás bőréhez. Mit tehetett róla, hogy nem jutott eszébe újból rendbehozni azokat! Erről igazán egyedül csak a hitoktató tehetett.

Az ő műve volt az is, hogy az egész osztályon valami szent, áhítatos hangulat vett erőt. Majdnem olyan, mint a templomban Úrfelmutatáskor. De nem is csoda, hogy ezen az ötven kisleányon ma olyan csendes áhítat lett úrrá, mert ma van az első szentáldozási oktatás és a hitoktató éppen az Úrfelmutatás szent pillanatáról beszélt. És mikor erről beszélt, ő is egész másképpen festett, mint rendesen. Szeme fénylett; tekintete mintha nem is az osztályon pihent volna, hanem egészen az Oltáriszentség nagy, csodálatos titkába merült volna el. Öntudatlanul összekulcsolta kezzeit, mintha imádkozni akarna és a leánykák is csendben, elmélázva tették össze kis kezecskéiket, mert

úgy érezték, mintha az édes Üdvözítőnek most, szemük láttára le kellene szállnia az égből. Hisz nem volt már messze a Fehérvásárnap és szívük, minden vágyuk és minden gondolatuk már csak az első szentáldozás nagy élményére irányult.

A hitoktató arról beszélt, hogy milyen érzelmek járják át a pap lelkét, mikor a szentmisét mondja. Már a Prefációnál szeretné szíve boldogságát az angyalokkal és minden szentekkel együtt belekiáltani a nagyvilágba, mert Isten olyan hatalmas és olyan jóságos és ő úgy érzi, mintha száz és száz fényes kis angyalka szállana le az égből, hogy vele együtt énekeljenek és imádkozzanak: „Szent, szent, szent a seregek Ura Istene! Áldott, ki az Úr nevében jő!”

És egy-kettőre itt van az a csodálatos, szent pillanat, amikor kezeibe veszi a kis, kerek fehér kenyeret és egészen úgy, mint az Üdvözítő, azt mondja ő is: „Ez az én testem!” Oh, kimondhatatlan boldogsága mellett mégis olyan nehéz a papnak ezt a csodálatos szót kimondania. Legszívesebben leborulna az oltár előtt és felkiáltana az Úrhoz: „Uram, én nem vagyok méltó, hogy szolgáljak legyek. Küld le egyik angyalodat, vagy szentedet az égből, hogy ők vegyék büntelen kezeikbe a szent Kenyeret.”

De ő az Isten papja. Neki kell a kenyeret és a bort Jézus Krisztus imádandó testévé és vérévé átváltoztatnia. Reszkető kézzel veszi fel a kenyeret, mialatt reszkető ajkai a szent igéket mondják. És aztán, — oh gyermekeim — aztán tényleg az édes Üdvözítőt tartja felszentelt kezében. Szent borzongás fut rajta végig, szeretne leborulni és Péterrel együtt felkiáltani: „Távozz tőlem, Uram, mert én bűnös ember vagyok!” de egyben forrásként fakad fel bensejéből az öröm

és hála érzete, amikor imádkozik: „Jó itt nálad, Uram!” Aztán felemeli magasra a szentostyát, néhány pillanatig fehérén fénylik feje felett. Oh, ha akkor láthatnánk, mennyei csodákat szemlélhetnénk!

De még egy édes titkot akarok nektek elárulni. Ha a jó gyermekek, olyanok, akik az édes Üdvözítőt igazán szeretik, felfekintenek a szentostyára, akkor megszólal az Üdvözítő: csendben, jóságosan fog a szívükhöz szólni és megmondja nekik, hogy mit kíván tőlük. Figyelnünk kell hangjára, hogy meghalljuk. De csak a kedvencei fogják meghallani és követni.

Ilyenformán beszélt a hitoktató. Az ötven szempár mind fényesebb és fényesebb lett és az ötven kisleány mind jobban és jobban kihúzta magát, mintha azt akarták volna mondani: „Igen, ezt akarjuk, az Üdvözítő kedvencei akarunk lenni. És nagyon fogunk figyelni arra, amit nekünk mondani akar.”

Hátul, az utolsó előtti padban kipirult, égő arccal ült valaki. Kék szemei olyanok voltak, mint két ragyogó csillag, csak úgy sugárzott belőlük a gyermeki öröm. Terike volt, a mindig dalos, ácsmester legifjabb vadrózsája. Elkövetett csínjei mind eszébe jutottak, rózsás arcocskája lángvörös lett és mintha szemefénye ezt sugározta volna: „Jó gyermek akarok lenni, igen, ezt akarom én is. És ezért mindjárt holnap megnézem az Üdvözítőt és figyelni fogok, hogy mit mond nekem.” Eddig még sohasem nézett rá a szentostyára, hanem, mint a legtöbb ember, lenézett a padlóra a helyett, hogy az Üdvözítőre nézett volna. És nagyon örült a holnapnak. De azért mégis, szívének legmélyén titkos félelem rágódott, hogy esetleg kellemetlen dolgokat is fog hallani. Hisz na-

gyon is jól tudta, hogy ő egy rakoncátlan kis teremtés, egész más, mint néneje, Margit, aki csak két évvel volt idősebb nála és már komoly, megfontolt dáma volt!

Édes mosollyal ajkán aludt el aznap este, miután napközben számtalanszor fontolgatta nagy tervét. Még sohasem tűnt fel neki a nap ilyen hosszúnak. Édes titkot őrzött szívében. Egészen magában akarta azt megtartani, senkinek sem szabad tudnia róla. És tiszta gyermekajkai még álmában is azt suttozták: „Holnap reggel rá szabad néznem az Üdvöztőre és akkor meg fogom neki mondani, hogy nagyon jó gyermek akarok lenni.“

Többször felébredt. De még mindig éjjel volt. Különös, hogy anyuka ma oly későn jön be. Máskor mindig túl korán jött, amikor ő még egyáltalán nem aludta ki magát. És ma már régen ébren van és még mindig nem akar reggel lenni.

Amikor anyuka végre-valahára mégis csak bejött, Terit már egészen ébren találta, nem úgy, mint máskor. Ma nem volt ásítozás, nyujtózkodás, mogorva arc; nevetve ugrott ki az ágyból, egyenesen anyja nyakába, kócos haja aranyos nap-sugárként omlott anyja fejére. De úgylátszik álmában elfelejtette, hogy titkát senki emberfiának el nem árulja, mert anyja arcához simulva izgatottan súgta:

— Anyukám, ma meglátom az Üdvöztőt és megkérdezem Tőle, meg lesz-e velem elégedve, amikor Fehérvásárnap hozzám jön. A hitoktató úr azt mondta, hogy biztosan felel nekünk, ha szépen kérjük.

Az anya szívéhez ölelte az ő kis Terikéjét és anyai, szent szeretettel tapasztotta tiszta ajkát a gyermek arcocskájára, mely nyíló rózsaként

virult a nagy boldogság reményének napsugarában.

— Oh, az édes Üdvözítő nem sok szépet fog mondhatni, a mi haszontalan, kis csacsi Terikénknek! — mondta félig tréfásan.

Teri ijedten kapta fel a fejét. A mosoly eltűnt ajkáról és két csillagfényű szeme riadtan nézett. Nagyokat lélegzett és egész lénye ezt az esdeklő kérdést fejezte ki:

— Anyuka, az édes Jézus nem lesz velem megelegedve, ha majd hozzám jön? Tudsz te erről? Én igazán és egészen szeretni akarom Őt!

— Én nem tudom. Kérdezd meg Őt magát.

— Anyukám, én félek.

— Arra nincs szükség, kicsikém. Ha te a mi kis haszontalan Terikénk is vagy, az édes Üdvözítő mégis szeretni fog, ha te Őt igazán szereted és megteszed azt, amit neked mond.

Megkönnyebbülve lélegzett fel a kisleány. De valami kis titkos félelem mégis csak maradt szívében. Mert minden vétsége eszébe jutott. De tudta azt is, hogy sohasem akart rosszat és ez bátorságot adott neki. Alig tudta kívánni a szentmise idejét.

Ma egész csendesen térdelt a helyén. Más-kor a kék szalagocskák folyton ide-oda mozogtak aranyszőke hajában; de most úgy látszik, hogy gondolataival együtt egész lénye, minden tagja teljesen ezzel a kérdéssel foglalkozott: „Mit fog Jézus mondani?” Néma csendben leste az Úrfelmutatás szent pillanatát. Arca lángolt az égő vágytól és egész testét átjárta a nagy várakozás szent borzongása.

— Mit fog az édes Jézus nekem mondani?

— szüntelen csak erre gondolt. Érezte, hogy ver, kalapál a szíve. Félve pislantott szomszédjára, hogy nem vesz-e ez észre valamit? De ma Hilda

is szokatlanul csendes volt; valószínűleg ő is izgalommal várja a nagy pillanatot. Csak most tűnt fel neki, hogy barátnei mind egészen más-kép viselkednek, mint máskor.

Már túl vannak a felajánláson. A pap ajkairól felhangzik a Prefáció ujjongó dallama. A kis Teri most az angyalkákra gondol, akik e percben leszállnak az égből, hogy énekeljenek: „Szent, szent, szent.” Kis kezeit szorosan összekulcsolja és szemei olyan fényben ragyognak, mintha valóban látná az ég angyalait az oltár körül térdelni. Öntudatlanul is velük imádkozik: „Szent, szent, szent . . . áldott, ki az Úr nevében jő.” Kénytelen volt imádkozni, mert úgy érezte, mintha tiszta, kis gyermekszívének mélyén az angyalok karával együtt hangozna fel ez az ujjongó örömenek.

„Édes Jézus, mit fogsz nekem mondani? Meg leszel-e velem elégedve?” ismételte folyton magában.

Megszólalt a csengő, hosszan, hangosan: Úrfelmutatás van. Máskor Teri mindig örült, ha a fiúk minél erősebben csengettek, de ma azt gondolta magában: „Miért csapnak ilyen zajt, mikor az édes Jézus mindjárt itt lesz és az angyalkák mind az oltár körül repkednek?” De csak egy pillanatig tűnődött ezen, gondolatai mindjárt rendes medrükbe terelődtek. Most nem szabad szórakozottnak lennie. Mozdulatlanul térdelt, mintha ő maga is aranyhajú angyalka volna és a Megváltót várná.

Most — most hajol le a pap az oltárra, hogy kiejtse a szent, titokzatos szavakat, — most mindjárt itt lesz az Údvözítő. Oh, hogy múltak, rohannak ezek a szent pillanatok — Teri szeretné megfogni őket, hogy mégjobban elkészülhessen.

De a pap már letérdel és a következő pillanatban ott fénylik feje felett a tiszta, fehér Ostya. Mintha mennyei fényben ragyogna az egész templom. Teri velejéig megrong. Mert ami után annyira vágyódott, most itt van Ő, az édes Jézus, ott lebeg az oltár fölött. Égő vággyal hajol előre, mintha vakítaná szemeit a nagy fény és ajkai halkán, egészen halkán suttogják: „Édes Jézus, látsz engem? Itt vagyok, a kis Terike. És szeretsz is engem? Lásd, én igazán egészen szeretni akaróalak, a Te kedvenced akarnék lenni!”

Minden erejét megfeszítve néz fel a szent Ostyára, mely a pap kezében lassan újból leereszkedik az oltárra. Nem kapott választ. A keserű csalódás érzete majdnem erőt vett a szívében. A hitoktató úr talán nem mondott igazat? Lehetetlen!

De hallga! Nem suttog-e bele fülébe valami csendes, csodaédes hang vagy inkább a szívében? Terike visszafojtja lélekzetét, hogy egy szót se mulasszon el.

— Én vagyok a Gyermeke Jézus — mondja az édes hang, — és örülök, hogy te nemsokára az én kedves játszótársam leszel.

Teri majdnem hangosan felkiáltott örömeiben, ott a templomban. Hát mégis csak eljött Jézus és szól hozzá, ő hozzá, a kis csacsi, vad Terikéhez. Oh, milyen szép, milyen gyönyörű szép ez!

És a hang így folytatta:

— Tudom, hogy jóakarátú vagy, de nem elégszem meg ám avval, hogy az én kedvenceim jóakarátúak, sokkal többet várok tőlük, egészen hozzám hasonlóaknak kell lenniök.

Fel az arany hajkoszorúig, égő pír öntötte el Teri arcát.

— Édes jó Istenem, — gondolta — most már

biztosan semmit sem akar rólam tudni a kis Jézus, mert hisz én olyan sokszor rossz voltam.

De azért összeszedte minden bátorságát és azt kérdezte:

— Édes Jézuskám, mit kell hát tennem, hogy egészen meg légy velem elégedve?

— Jaj, kis Teri, még sokat, még nagyon sokat kell tenned — hangzott fel halkán szíve mélyén.

— Oh, hisz én mindent örömmel megteszek, csakhogy szívesen jöjj hozzám — bizonygatta Teri nagy buzgalommal.

— Igazán engedelmes akarsz lenni, olyan engedelmes, mint én voltam?

— Igen, ezentúl mindig az akarok lenni — sóhajtott fel megkönnyebbülten Teri, mert ezt úgylis már feltette magában.

— És mindig békés természetű akarsz lenni a többi gyermekkel szemben? Mert a veszekedést és pörpatvart nem szeretem ám.

Teri boldog meghatottsággal bólintott rá.

— És nem leszel többé hiú ruháidra, és nem fogsz többé arról beszélni? Mert a hiú gyermekek nem az én kedvenceim.

Teri megszégyenülve hajtotta le fejecskéjét a padra; mert mindennap szó esett barátnői társaságában az ő szép elsőáldozási ruhájáról, és titokban megállapította, hogy ő kapja a legszebb ruhát. De végén mégis halkán és szégyenkezve suttozta:

— Igen, édes Jézus, nem akarok többé hiú lenni.

Még egyszer felcsendült a Gyermekek Jézus ezüstös hangja:

— Még egy nagy kérésem volna, kis Teri.

— Kérlek, édes Jézus, mondd csak el, én mindent megteszek, amit akarsz.

— Van egy nagyon szép babád, egyik leánynak sincsen olyan szép. A beteg Katicának pedig nincs játéka. Odaadod neki a babádat?

A kis Teri mind mélyebbre és mélyebbre hajtotta le bodros fejecskéjét. Rettenetes volt az, amit a kis Jézus kívánt. Most érezte csak, mennyire szereti ő ezt a babát. Az egész városban nem volt több ilyen szép baba, a bácsikája küldte neki Amerikából. És most odaadja annak a maszatos Katicának, azt, ami neki a legkedvesebb, aki azt rövid idő alatt tönkre fogja tenni.

— Nos, Terike, nem akarod nekem adni a babát, a szegény beteg Katica részére? — sürgette újból Jézus.

Teri nehéz küzdelmet állt ki.

— Édes Jézus, — suttogta félve — nem tudom megtenni, ma még igazán nem tudom megtenni.

Hiába lesett a válaszra. Csend lett. Úgy látszik, Jézus eltűnt. Teri felrettent és ijedt borzongás futott végig a testén. Forró könnyek peregtek le görcsösen összekulcsolt kezein. És szívét olyan fájdalom töltötte el, hogy azt hitte belehal. Hátha Jézus már egyáltalán nem jön vissza többé hozzá! Hisz oly csúnyán viselkedett vele szemben! Mit gondolhatnak róla az anygalkák? Egytől-egyig megvetik őt! Annyi leánykáról hallotta már, hogy életüket és vérüket adták oda az édes Jézusért, és ő mégcsak a babáját sem tudta neki odaadni!

Nehéz nap következett Terikére. Minden vidámsága eltűnt. Mindíg újból arra kellett gondolnia, hogy a Jézuskának fájdalmat okozott. Mit sem akart már tudni babájáról. Még csak rá

sem tudott nézni. Sarokba dobta s letakarta egy köténnyel.

Anyja nemsokára rájött, hogy Terikénél valami nincs rendben.

— Nos, gyermekem, mit mondott neked ma reggel az Údvőzítő? — kérdezte magához ölelve őt.

— Oh, anyukám, olyan kedves volt hozzám, de olyan kedves! Egész hallhatóan kopogtatott szívemen és beszélt hozzám. De én, én . . . anyukám, úgy-e azért szeretni fogsz, ha el is mondom neked?

— Kisleányom, nekem mindent elmondhatsz.

— De úgy-e, anyukám, még egészen kevésbé sem fogsz haragudni rám. Mert ha Jézus is haragszik rám és te is, akkor már egyáltalában nem lehetek többé boldog.

— Én biztosan nem fogok haragudni — nyugtatta meg az édesanyja.

— Oh, én olyan nagyon csúnya voltam — zokogott Teri és arcát anyja kebelébe rejtette. — Jézus a babámat kérte a beteg Katica részére és én nem adtam oda neki. Oh, anyám, hátha most már soha többet nem törődik velem!

És fájdalmasan zokogott.

— Nyugodj meg, kislányom — vigasztalta az anyja. — Jézus szeret még téged. Holnap reggel mindjárt megmondod neki, hogy odaadod babádat a beteg Katicának. Úgy-e megteszed?

— Szívesen, anyukám! De aztán már igazán nem fog rám haragudni a Jézuska?

— Egész biztosan nem. Ő maga is megmondja ezt majd neked.

Terike ismét vidám lett és alig várta a holnapot. Végre itt volt, megérkezett az is és reménnyel és félelemmel telve ment Teri a temp-

lomba. Csinos gyermekarcocskáján szent komolyság ült; érezte, hogy ma dől el a sorsa. Mint valami márványszobor, olyan mozdulatlanul térdelt helyén. Úrfelmutatásra csengetnek . . . és a fehér Ostya ismét ott lebeg az oltár fölött. Felragyognak szemecskéi, az oltárra szegeződnek s remegő gyermekajka reszkető várakozással rebegi:

— Édes Jézus, neked adom a babámat és mindent, mindent, amit csak kívánsz. Ugy-e, most már nem haragszol a kis Terire? Kedvenced akarok lenni, különben nem leszek boldog Fehérvasárnapon.

Úgy érezte, mintha az összes angyalkák ott, az oltár körül ujjongó örömdalt zengenének, mert ő ilyen nagy áldozatot hozott. De legédesebben a Jézuska hangja csengett szíve mélyén:

— Így már játszótársam, kedvencem, kis Terikém leszel. Örömmel várom a Fehérvasárnapot, amikor a szívedbe fogadsz.

Teri boldog volt. És hazavitte boldogságát édesanyjához és megőrizte azt egészen addig a boldog napig, amely élete legszebb napja lett.

És később is, életében még sokszor felnézett a szent ostyában rejlő Üdvözítőre és tőle kért tanácsot, valahányszor fontos dologban kellett határoznia. Sohasem bánta meg.

TARTALOM.

Isten van itt	3
Jézus és az imádságom	10
Jézus és a munkám	15
Jézus az én példaképem	23
Jézus és a szenvedésem	35
Jézus és a testvérem	44
Jézus és az örömöm	53
Jézus és a küzdelmem	59
Jézus és a hallgatásom	66
Jézus és a magánosak	76
Jézus és az apostolokkal	92
Amikor a kis Teri az Üdvözítőre nézett	103

A Templómépítő Bizottság itt mond hálás köszönetet nagym. özv. Ambrózy Gyuláné grófnőnek, ki a fordítás munkáját elvégezve, kéziratát rendelkezésünkre bocsátotta, — és mélt. Haltenberger Samu m. kir. kormányfőtanácsos, vezérigazgató úrnak, építendő templomunk nagy jótévőjének, ki anyagi áldozatával ezen könyv megjelenését is lehetővé tette. A jó Isten legyen mindkét jótévőnk jutalmazója.

ELŐKÉSZÜLETBEN

L u c a s J ó z s e f legújabb
könyve, szintén
özv. gr. Ambrózy Gyuláné
fordításában:

ÜDVÖSSÉGED A KIS OSTYA.

Útmutatás a boldog szentáldozáshoz . . . címen.

